ATHANASIOS RANTOS
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2022. december 15.[1]

C-124/21. P. sz. ügy

International Skating Union
kontra

Európai Bizottság

„Fellebbezés – Verseny – Szabályozási jogkört és gazdasági tevékenységet párhuzamosan gyakorló nemzetközi sportszövetség által elfogadott szabályzat – A versenyek engedélyezésére, a sportolók versenyeken való részvételére és a jogviták rendezésére vonatkozó szabályok – Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése – Cél általi versenykorlátozás – Indokolás”

I. Bevezetés

1. Az International Skating Union (a továbbiakban: ISU vagy fellebbező) fellebbezésével az Európai Unió Törvényszéke 2020. december 16-i International Skating Union kontra Bizottság ítéletének (T-93/18, EU:T:2020:610, a továbbiakban: megtámadott ítélet) részleges hatályon kívül helyezését kéri, amely ítélettel a Törvényszék részben elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (AT/40208 – „A Nemzetközi Korcsolyázó Szövetség részvételi szabályai” ügy) 2017. december 8-án hozott C(2017) 8230 final európai bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti kérelmét.

2. Ezzel párhuzamosan a megtámadott ítélet részleges hatályon kívül helyezésére irányuló csatlakozó fellebbezést nyújtott be az a két sportoló, akiknek a panasza alapján indított eljárást a Bizottság az ISU ellen, nevezetesen M. J. H. Tuitert és N. Kerstholt, valamint az European Elite Athletes Association (Európai Elit Sportolók Szövetsége), akik az elsőfokú eljárásba beavatkoztak (a továbbiakban: beavatkozók és csatlakozó fellebbezők).

3. A C-333/21. számú, Európai Szuperliga ügyhöz hasonlóan, amelyben szintén ezen a napon fogom előterjeszteni az indítványomat, ennek az ügynek is a versenyjog és a sport közötti kapcsolat problémája áll a középpontjában, és olyan kérdéseket vet fel, amelyek – amellett, hogy néhány közülük jogi szempontból újszerű – „egzisztenciális” szempontból is nagy jelentőséggel bírnak a sportszövetségek számára.

[1] Eredeti nyelv: francia.

II. A jogvita előzményei

4. A jogvita előzményeit a megtámadott ítélet 1–37. pontjai tartalmazzák, és a jelen indítvány szempontjából a következőképpen foglalhatók össze.

A. A ténybeli háttér

5. Az ISU az egyetlen olyan nemzetközi sportszövetség, amelyet a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB) a jégen történő műkorcsolyázás és gyorskorcsolyázás terén elismer. Nemzeti korcsolyaegyesületekből (szövetségekből) áll, amelyeknek klubok és korcsolyázók a tagjai.

6. Az ISU kettős funkciót lát el, mivel egyrészt célja a jégen történő műkorcsolyázás és a gyorskorcsolyázás szabályozása, szervezése, irányítása és népszerűsítése világszerte, másrészt pedig a nemzetközi jégkorcsolya versenyek szervezéséből álló gazdasági tevékenységet folytat.

7. „Szabályozó” feladatai részeként az ISU egy sor rendelkezést, kódexet és közleményt adott ki, amelyekben az alábbiakban részletezett szabályokat állapította meg. Az ISU általános szabályzatai magukban foglalják „részvételi szabályoknak” nevezett szabályokat, amelyek meghatározzák, hogy a sportolók milyen feltételek mellett vehetnek részt jégkorcsolya versenyeken. Ezek a részvételi szabályok előírják, hogy az ilyen versenyeknek egyrészt az ISU vagy annak tagjai által engedélyezettnek kell lenniük, másrészt meg kell felelniük az említett szövetség által megállapított szabályzatoknak.

8. A 2014-ben elfogadott változatban ezek a részvételi szabályok többek között a 102. szabály (2) bekezdésének c) pontját, a 102. szabály (7) bekezdését és a 103. szabály (2) bekezdését foglalták magukban, amelyekből kitűnik, hogy amennyiben egy sportoló olyan versenyen vesz részt, amelyet az ISU vagy annak valamely tagja nem engedélyezett, az érintett személy az ISU által szervezett versenyekről való élethosszig tartó eltiltásnak volt kitéve.

9. Tartalmazták továbbá a 102. szabály (1) bekezdése a) pontjának i. alpontját, amely szerint a személyek „akkor jogosultak az ISU hatáskörébe tartozó tevékenységekben és versenyeken való részvételre, ha tiszteletben tartják az ISU alapszabályában megfogalmazott elveket és politikákat”, valamint a 102. szabály (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, amely kimondta, hogy „a részvételi feltételt az ISU gazdasági és egyéb érdekei megfelelő védelmének biztosítása érdekében állapítják meg, e szervezet pénzügyi bevételeit […] sportágainak irányítására és fejlesztésére, valamint […] tagjainak és azok korcsolyázóinak támogatására vagy javára használja fel”.

10. 2016 folyamán a részvételi szabályokat felülvizsgálták.

11. A módosított 102. szabály (7) bekezdése szerint a sportolónak az ISU által nem engedélyezett versenyen való részvétele esetén alkalmazandó szankciókat a jogsértés súlya alapján kell meghatározni, amely szankciók az első alkalommal történő szabályszegés esetére figyelmeztetést, az engedély nélküli versenyen való gondatlan részvétel esetére 5 évig terjedő kizárást, az ilyen versenyen való tudatos részvétel esetére 10 évig terjedő kizárást, a „nagyon súlyosnak” minősített szabályszegés esetén pedig egész életre szóló kizárást írnak elő.

12. Ezenfelül a módosított 102. szabály (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja már nem hivatkozik az ISU gazdasági érdekeinek megfelelő védelmére, hanem ehelyett kimondja, hogy „a részvételi feltétel célja” a szövetség – amely „pénzügyi bevételeit […] sportágainak irányítására és

fejlesztésére, valamint […] tagjainak és e tagok korcsolyázóinak támogatására vagy javára használja fel” – „etikai értékei, alapszabályának céljai és egyéb jogos érdekei megfelelő védelmének biztosítása”.

13. E különböző szabályokon túlmenően az ISU 2006. június 30. óta hatályos alapszabályának 25. cikke előírja annak lehetőségét a sportolók számára, hogy a rájuk vonatkozó, a részvételből való kizárásról szóló határozat ellen kizárólag a lausanne-i (Svájc) székhelyű *Tribunal arbitral du sport* (sportügyi választottbíróság, a továbbiakban: TAS) előtt keresetet nyújtsanak be.

14. 2015. október 25-én az ISU közzétette a „Nyílt nemzetközi versenyek” című 1974. számú közleményt (a továbbiakban: 1974. számú közlemény), amely meghatározza a nemzetközi jégkorcsolya versenyek szervezésére vonatkozó engedély megszerzésére irányuló eljárást, és amelyet mind a szövetség tagjaira, mind pedig a harmadik személy szervezőkre alkalmazni kell.

15. A közlemény kimondja, hogy e versenyeket az ISU-nak előzetesen engedélyeznie kell, és azokat a szövetség szabályainak megfelelően kell megszervezni. A közlemény számos általános, pénzügyi, technikai, sport- és etikai követelményt is felsorol, amelyeknek a jégkorcsolya versenyek szervezőinek meg kell felelniük. Többek között előírja, hogy minden engedély iránti kérelemhez csatolni kell a technikai és sportinformációkat (a verseny helyszíne, a fizetendő ár összege, üzleti tervek, költségvetés, televíziós lefedettség stb.), hogy minden szervezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy elfogadja az ISU etikai kódexét, és hogy az ISU kiegészítő információkat kérhet ezekben a kérdésekben. Az ISU etikai kódexének 2012. január 25. óta hatályos 4. cikke h) pontjából következik, hogy minden szervezőnek többek között „tartózkodnia kell a fogadások valamennyi formáján való részvételtől, vagy a [szövetség] hatáskörébe tartozó bármilyen versenyhez vagy tevékenységhez kapcsolódó fogadás és szerencsejáték támogatásától”.

16. Ugyanígy az 1974. sz. közlemény felhatalmazza az ISU-t az engedély iránti kérelem elfogadására vagy elutasítására, az említett közleményben meghatározott követelmények, valamint a szövetség azon alapvető célkitűzései alapján, amelyeket az alapszabályának különösen a 3. cikkének (1) bekezdése határoz meg. Elutasítás esetén a szervező keresetet nyújthat be a TAS-hoz az ISU eljárási szabályainak megfelelően.

17. Végezetül e közlemény előírja, hogy minden jégkorcsolya verseny szervezője köteles szolidaritási hozzájárulást fizetni az ISU-nak, amelynek összegét eseti alapon határozzák meg, és amely a szövetség által felügyelt sportágak reklámozására és fejlesztésére szolgál.

B. A közigazgatási eljárás és a vitatott határozat

18. A Bizottság 2017. december 8-án elfogadta a vitatott határozatot, amely mind a 2014-ben elfogadott ISU-szabályokra, mind pedig a 2016-os felülvizsgálatból eredő szabályokra vonatkozik.

19. E határozatban a Bizottság először is a jégen történő nemzetközi gyorskorcsolyaversenyek szervezésének és értékesítésének egész világra kiterjedő piacaként határozta meg az érintett piacot. Megjegyezte továbbá, hogy az ISU képes volt jelentős hatást gyakorolni a versenyre ezen a piacon, mivel kettős minőségében egyrészt hatáskörrel rendelkezik az e piaccal kapcsolatos nemzetközi versenyek engedélyezésére, másrészt ő felel a legfontosabb versenyek megszervezéséért.

20. Másodszor, a Bizottság úgy vélte, hogy az ISU vállalkozások társulásának tekinthető, és hogy az ISU által elfogadott szabályok az EUMSZ 101. cikkének (1) bekezdése értelmében vett vállalkozások társulása által hozott döntésnek minősülnek.

21. Harmadszor, a Bizottság úgy vélte, hogy az ISU által létrehozott részvételi és engedélyezési szabályok célja a versenynek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett korlátozása volt, lényegében azon az alapon, hogy e szabályok tartalmának, céljainak, valamint a gazdasági és jogi hátterének a vizsgálata azt mutatta, hogy e szabályok alkalmasak arra, hogy megakadályozzák az ISU-val versengő, jégen történő nemzetközi gyorskorcsolya versenyek potenciális szervezőit abban, hogy hozzáférjenek az érintett piachoz, illetve alkalmasak arra, hogy korlátozzák a hivatásos gyorskorcsolyázók lehetőségeit arra, hogy szabadon részt vehessenek az ilyen versenyeken, valamint, hogy megfosszák e versenyek potenciális szervezőit azon sportolók szolgáltatásaitól, akiknek jelenléte szükséges a versenyek megrendezéséhez.

22. Negyedszer, a Bizottság megjegyezte, hogy nem szükséges megvizsgálni a szóban forgó szabályok versenyre gyakorolt hatását, mielőtt kifejtette volna azokat az indokokat, amelyek miatt úgy véli, hogy e szabályoknak versenyellenes hatásai is vannak.

23. Ötödször, a Bizottság lényegében megállapította, hogy az említett szabályok nem tekinthetők úgy, mint amelyek kívül esnek az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatályán azon az alapon, hogy azok a jogszerű célok eléréséhez nélkülözhetetlen és e célokkal arányos korlátozásoknak minősülnek, így azokat – mind céljuk, mind versenyellenes hatásuk tekintetében – az említett rendelkezés által tiltott korlátozásnak kell minősíteni.

24. Hatodszor, a Bizottság úgy vélte, hogy az ISU által a választottbíráskodásra vonatkozóan elfogadott szabályok önmagukban nem minősülnek versenykorlátozásnak, de a jelen esetben mégis megerősítik a szövetség által megállapított részvételi és engedélyezési szabályok által okozott versenykorlátozást.

25. Hetedszer és utolsó helyen a Bizottság megállapította, hogy ezek a részvételi és engedélyezési szabályok nem feleltek meg az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésében foglalt, a mentességre vonatkozó együttes feltételeknek, hogy ezek a szabályok hatással vannak a tagállamok közötti kereskedelemre, hogy az EU-n belül és kívül is vannak hatásaik, és hogy az ISU-t kényszerítő bírság kiszabásának terhe mellett, de bírság kiszabása nélkül kötelezni kell az így megállapított jogsértés megszüntetésére, különös tekintettel arra, hogy ezen a területen nem született még „precedens” jellegű határozat.

26. A vitatott határozat rendelkező része tartalmaz egy 1. cikket, amely szerint az ISU „megsértette az [EUMSZ] 101. cikket és az [EGT]-Megállapodás 53. cikkét azáltal, hogy elfogadta és végrehajtotta a részvételi szabályokat, különösen a […] 2014. évi és a 2016. évi általános szabályzatainak a gyorskorcsolyázásra vonatkozó 102. és 103. szabályát”. Tartalmaz továbbá egy 2. cikket, amely felszólítja a szövetséget, hogy vessen véget a jogsértésnek, és tartózkodjon annak megismétlésétől, valamint egy 4. cikket, amely a felszólítások be nem tartása esetére kényszerítő bírság kiszabásáról rendelkezik.

C. A bírósági eljárás és a megtámadott ítélet

27. A Törvényszék Hivatalához 2018. február 19-én benyújtott keresetlevelében az ISU a megtámadott határozat megsemmisítését kérte. Keresetének alátámasztása érdekében nyolc jogalapra hivatkozott, amelyek közül lényegét tekintve az első az indokolási kötelezettség

megsértésére, a második, harmadik, negyedik, ötödik – amennyiben az EUMSZ 101. cikket a részvételi és engedélyezési szabályaira alkalmazták[2] – e cikk megsértésére, a hatodik – amennyiben az említett cikket a választottbírósági szabályaira alkalmazták – szintén e cikk megsértésére, a hetedik és nyolcadik pedig a vele szemben hozott tiltó végzések és kényszerítő bírságok jogellenességére vonatkozott.

28. A Törvényszék 2020. december 16-án meghozta a megtámadott ítéletet, amelyben lényegében megállapította, hogy a vitatott határozat nem volt jogellenes, amennyiben az ISU részvételi és engedélyezési szabályaira vonatkozott, de jogellenes volt, amennyiben az említett szövetség által létrehozott választottbírósági szabályokra vonatkozott.

D. A felek kérelmei

1. A fellebbezéssel kapcsolatos kérelmek

29. Fellebbezésével az ISU azt kéri, hogy a Bíróság:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben az az elsőfokú keresetet részben elutasította;

– semmisítse meg a megtámadott határozatot annyiban, amennyiben azt a megtámadott ítélet még nem semmisítette meg, és

– a Bizottságot és a beavatkozókat kötelezze az elsőfokú eljárás és a fellebbezési eljárás költségeinek viselésére.

30. A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést, és az ISU-t kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

31. A beavatkozók azt kérik, hogy a Bíróság utasítsa el a fellebbezést.

2. A csatlakozó fellebbezéssel kapcsolatos kérelmek

32. A csatlakozó fellebbezésükkel a fellebbezők azt kérik a Bíróságtól, hogy:

– helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet annyiban, amennyiben az a vitatott határozatot részben megsemmisítette;

– utasítsa el az elsőfokú keresetet annyiban, amennyiben azt a megtámadott ítélet nem utasította el, és

– az ISU-t kötelezze a fellebbezési szakaszban felmerült költségek viselésére.

33. A Bizottság azt kéri a Bíróságtól, hogy adjon helyt a csatlakozó fellebbezésnek, és az ISU-t kötelezze a költségek viselésére.

[2] A fellebbező második jogalapja a cél általi korlátozás megállapítására vonatkozott, a harmadik és negyedik jogalap pedig a Bizottság azon értékelésére, hogy a versenykorlátozás a jogszerű célok eléréséhez nélkülözhetetlen és azzal arányos-e.

34. Az ISU azt kéri a Bíróságtól, hogy a csatlakozó fellebbezést utasítsa el, és a beavatkozó feleket kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.

III. A fellebbezés elemzése

A. Előzetes észrevételek

35. Mielőtt rátérnék a fellebbezés vizsgálatára, hasznosnak tartom tisztázni azt az elemzési keretet, amelyet a sportszövetségek által kiadott szabályok versenyjogi szempontból történő elemzésekor alkalmazni kell.

1. Az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a sportszövetségek által elfogadott szabályokra való alkalmazásáról

36. A Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint a sportolás az EUMSZ versenyszabályainak hatálya alá tartozik, amennyiben gazdasági tevékenységnek minősül.[3] Ebből következik, hogy a sportirányító testületek, például az ISU szabályai elvileg nem mentesülnek az uniós versenyjog alkalmazása alól.[4]

37. Mindazonáltal nem feltétlenül tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá minden olyan, sportszövetség által hozott intézkedés, amelynek versenykorlátozó hatása lehet. Ennek a rendelkezésnek egyedi esetben történő alkalmazásakor ugyanis mindenekelőtt azt az általános közeget kell figyelembe venni, amelyben ezt az intézkedést meghozták, vagy amelyben az kifejti a hatását, és különösen a célkitűzéseit kell megvizsgálni.[5]

38. Így a versenyjognak a sportszövetségek által megállapított szabályokra való alkalmazásával összefüggésben az EUMSZ 165. cikkben szereplő, a sport sajátos jellemzőire való hivatkozások relevánsak lehetnek, különösen a versenykorlátozások lehetséges indokainak értékelése céljából.[6]

39. Ezért, ha egy sportszövetség vitatott szabályozásának korlátozó hatásai észszerűen szükségesnek tekinthetők egy jogszerű „sportcél” biztosításához, és ha ezek a hatások nem lépik túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket, akkor ezek az intézkedések nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá.[7]

40. E tekintetben egyértelművé kell tenni, hogy a járulékos korlátozások elemzése és az a kérdés, hogy egy adott magatartás kívül esik-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatályán azon az alapon, hogy arányos a kitűzött jogszerű céllal, nem azonos azzal a kérdéssel, hogy az adott magatartásnak a verseny korlátozása-e a célja vagy a hatása. Amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, a Bíróság csak miután első lépésben megállapította, hogy egy intézkedés az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében alkalmas a verseny korlátozására – anélkül, hogy minden esetben kifejezetten megállapítaná a verseny cél vagy hatás szerinti korlátozását –, ezt

3 Lásd: 2013. április 25-i Asociația Accept ítélet (C-81/12, EU:C:2013:275, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

4 Lásd ebben az értelemben: 2006. július 18-i Meca-Medina és Majcen kontra Bizottság ítélet (C-519/04 P, EU:C:2006:492, 29–34. pont; a továbbiakban: Meca-Medina ítélet).

5 Lásd: 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet (C-309/99, EU:C:2002:98, 97. pont).

6 Lásd: 2010. március 16-i Olympique Lyonnais ítélet (C-325/08, EU:C:2010:143, 40. pont).

7 Lásd: Meca-Medina ítélet (42. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat, és 45. pont).

követően fogja második lépésben megvizsgálni azt, hogy a versenykorlátozó hatások a jogszerű és arányos célok eléréséhez nélkülözhetetlenek-e, és így nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá. [8]

41. Meg kell jegyezni, hogy – a Bizottság által a vitatott határozatban alkalmazott megközelítéssel ellentétben – a megtámadott ítéletben a Törvényszék együttesen vizsgálta a fellebbező második jogalapját, amely arra a megállapításra vonatkozik, hogy a részvételi szabályok célja a verseny korlátozása volt, valamint a harmadik és negyedik jogalapot, amelyek arra vonatkoznak, hogy a Bizottság hogyan értékeli, hogy a verseny korlátozása a jogszerű célok eléréséhez képest nélkülözhetetlen és arányos-e. [9]

42. Emellett a „járulékos korlátozás" fogalmának alkalmazása nem jelenti a versenyt támogató és versenyellenes hatások mérlegelését, mivel ez az elemzés csak az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdésének sajátos összefüggésében végezhető el. [10] Ebből következik, hogy a járulékos korlátozások elmélete különösen releváns lehet a sportszövetségek által kibocsátott szabályok esetében, mivel az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentesség feltételei nehezebben teljesíthetők, mint azok a feltételek, amelyekre a Meca-Medina ítéletben utaltak. [11] E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti egyedi mentesség igénybevételéhez az intézkedésnek meg kell felelnie az említett cikkben meghatározott négy együttes feltételnek, és a versenyszabályok megsértésével vádolt félnek kell bizonyítania, hogy a hatékonyságjavulás formájában jelentkező, elsősorban gazdasági előnyökhöz kapcsolódó versenybarát hatások – például a termelési költségek csökkenése vagy egy új termék fejlesztése és létrehozása révén létrejövő további értékteremtés – felülmúlják a megállapodás korlátozó hatásait.

43. Végül, amennyiben a korlátozások túllépnek a kitűzött jogszerű cél eléréséhez szükséges mértéken, a versenyre gyakorolt hatásokat az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt klasszikus elemzésnek megfelelően kell vizsgálni, nem kizárva az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti igazolás lehetőségét. [12]

2. Az engedélyezési jogkörrel és a sportesemények szervezésének monopóliumával rendelkező sportszövetség kötelezettségeiről

44. A sportszövetségek a hagyományosan rájuk ruházott szerepek miatt ki vannak téve az összeférhetetlenség kockázatának, amely abból adódik, hogy egyrészt szabályozási jogkörrel rendelkeznek, másrészt gazdasági tevékenységet folytatnak.

[8] Lásd: 2002. február 19-i Wouters és társai ítélet (C-309/99, EU:C:2002:98, 110. pont); 2014. szeptember 4-i API és társai ítélet (C-184/13–C-187/13, C-194/13, C-195/13 és C-208/13, EU:C:2014:2147, 43. és 49. pont); 2017. november 23-i CHEZ Elektro Bulgaria et FrontEx International ítélet (C-427/16 és C-428/16, EU:C:2017:890, 51. és 57. pont).

[9] Lásd a jelen indítvány 87–89. pontját.

[10] Lásd a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazására vonatkozó iránymutatásokról szóló bizottsági közlemény (29) és (30) preambulumbekezdését (HL 2004. C 101., 97. o.).

[11] Lásd a jelen indítvány 40. pontját.

[12] Lásd: 2013. február 28-i Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas ítélet (C-1/12, EU:C:2013:127, 101–103. pont; a továbbiakban: OTOC-ítélet).

45. Következésképpen, amennyiben e jogkör nem jár együtt korlátozásokkal, kötelezettségekkel vagy ellenőrzéssel, az ilyen jogkörrel felruházott sportszövetség torzíthatja a versenyt azáltal, hogy az általa szervezett verseny(ek) előnyben részesítésével megtagadja más piaci szereplők hozzáférését az érintett piachoz. Márpedig torzításmentes versenyrendszer csak akkor biztosítható, ha a különböző gazdasági szereplők esélyegyenlősége biztosítva van. [13]

46. A megtámadott ítéletben a Törvényszék megerősítette a Bizottság álláspontját az összeférhetetlenség kockázatával kapcsolatban, hangsúlyozva annak szükségességét, hogy ezt a kettős szerepet korlátok és ellenőrzések körébe kell vonni, különösen azáltal, hogy szabályozni kell a sportszövetség azon lehetőségét, hogy engedélyezési és szankcionálási jogkörét átlátható, objektív, megkülönböztetésmentes és arányos kritériumok alapján gyakorolja, azért, hogy megelőzhető legyen a visszaélés kockázata, amely az érintett fél gazdasági tevékenységének előnyben részesítésében vagy a versenytársak hátrányos megkülönböztetésében, vagy akár a verseny teljes kizárásában nyilvánul meg. E tekintetben a Törvényszék elemzése elsősorban a Bíróságnak a MOTOE és az OTOC ügyekben kialakított ítélkezési gyakorlatán alapult. [14]

47. A jelen esetben, mivel az ISU maga is szervez versenyeket, és egyúttal jogosult harmadik személyek által szervezett versenyek engedélyezésére is, meg kell állapítani, hogy ez a helyzet összeférhetetlenséget eredményezhet, ami azt jelenti, hogy a szövetségnek szabályozási feladatainak gyakorlása során bizonyos kötelezettségeket kell teljesítenie annak érdekében, hogy ne torzítsa a versenyt.

48. Hangsúlyozni kell azonban, hogy önmagában az a tény, hogy ugyanaz a szervezet látja el a sportversenyek szabályozói és szervezői feladatait, még nem jelenti az uniós versenyjog megsértését. Ezen túlmenően – anélkül, hogy e két funkció között strukturális szétválasztásra lenne szükség – a jelen indítvány 46. pontjában idézett ítélkezési gyakorlatból következik, hogy egy olyan helyzetben lévő sportszövetségnek, mint az ISU, fő kötelezettsége annak biztosítása, hogy harmadik felek ne legyenek jogellenesen oly mértékben megfosztva a piacra jutástól, hogy az a piaci verseny torzulását eredményezze.

49. A fentiekből következik, hogy a sportszövetségek bizonyos feltételek mellett megtagadhatják a piacra való belépést harmadik felektől anélkül, hogy ez az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértését jelentené, feltéve, hogy az ilyen megtagadást jogszerű célok indokolják, és hogy a szövetségek által hozott intézkedések arányosak e célokkal.

[13] Lásd: 2008. július 1-jei MOTOE-ítélet (C-49/07, EU:C:2008:376, 51. pont; a továbbiakban: MOTOE-ítélet); OTOC-ítélet (88. pont).

[14] Lásd: MOTOE-ítélet (49–52. pont); OTOC-ítélet (69–92. pont).

B. A fellebbezés első jogalapjáról és a csatlakozó fellebbezés második jogalapjáról

1. Előzetes észrevételek

50. Az első jogalap három részében az ISU a megtámadott ítélet azon részét támadja, amely megerősíti az ISU szabályai által létrehozott előzetes engedélyezési rendszerből és a szankciókkal járó kizárólagossági záradékból eredő, indokolatlan, cél általi versenykorlátozás fennállását. Különösen azt kifogásolja, hogy a Törvényszék:

– a jogalap első része szerint nem vizsgálta meg azokat az érveit, amelyek a cél általi versenykorlátozás megállapításának alapjául szolgáló bizonyos tényeknek a Bizottság általi értékelésére vonatkoznak;

– a második rész szerint a Bizottság ténybeli és jogi értékelését a sajátjával helyettesítette, azáltal, hogy – az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének téves értelmezése alapján – a vitatott határozat 1. cikkében foglalt jogsértéstől eltérő jogsértés fennállását állapította meg;

– a harmadik rész szerint hibákat vétett azon négy körülmény átfogó elemzése során, amelyek alapján a Bizottság arra következtetésre jutott, hogy a részvételi szabályok cél általi versenykorlátozásnak minősülnek.[15]

51. A beavatkozók a csatlakozó fellebbezésük második jogalapjával szintén vitatják az ítéletnek az első jogalap harmadik részében említett részét, azonban más szempontból, mégpedig amiatt, hogy a Törvényszék tévesen vélte úgy, hogy az ISU saját gazdasági érdekeinek védelmére irányuló magatartása önmagában nem minősül versenyellenes célnak.

52. A több, egymást átfedő elemet tartalmazó jogalapok fő kérdése lényegében az, hogy a Törvényszék téves jogalkalmazástól mentesen értelmezte-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, amikor helybenhagyta a vitatott határozatot, amennyiben az a cél általi versenykorlátozás fennállását állapította meg.

53. Ezért ezeket a jogalapokat és jogalaprészeket együttesen vizsgálom meg, miközben az alábbi elemzésben szükség esetén jelzem az egyes jogalapok vagy jogalaprészek konkrét pontjait.

2. Az elfogadhatóságról

54. Mielőtt rátérnénk az első jogalap elemzésére, mindenekelőtt el kell utasítani a beavatkozó felek által az első jogalap első része és a harmadik rész egy része tekintetében előterjesztett elfogadhatósági kifogásokat.

55. Az említett felek állításával ellentétben az ISU érvelése nem minősül a bemutatott tények állítólagos téves jogalkalmazásra hivatkozva történő újraértékelésére irányuló kérelemnek. Ez az érvelés valójában jogi kérdésre vonatkozik, pontosabban az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a Törvényszék általi értelmezésére, amennyiben az ISU azt állítja, hogy a Törvényszék téves jogi kritériumot alkalmazott a versenyjog megsértésének megállapításához szükséges feltételek alkalmazása során.

[15] Konkrétabban, az ISU azt állítja, hogy az általa létrehozott szabályok tartalmának, jogi és gazdasági hátterének, valamint a szabályok által követett céloknak a Törvényszék általi vizsgálata nem mutatta ki a cél általi versenykorlátozás megállapításához szükséges károssági fokot.

56. Másodszor, hasonló okokból el kell utasítani az ISU által a csatlakozó fellebbezés második jogalapjával kapcsolatban előterjesztett elfogadhatatlansági kifogást. A beavatkozók érvelése ugyanis nem ténykérdésre, hanem a Törvényszék tisztán jogi értékelésére vonatkozik. A jelen indítvány 102. pontjában foglaltak szerint a beavatkozó felek azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vette figyelembe, hogy az ISU más helyzetben van, mint a többi vállalkozás, amelyek esetében a gazdasági érdekek védelme jogszerű lenne.

57. Végül el kell utasítani az ISU azon kérelmét, hogy e jogalapot nyilvánítsák hatástalannak azon az alapon, hogy a beavatkozók által felvetett kérdésektől függetlenül a Törvényszék végül is megerősítette a Bizottság által a cél általi versenykorlátozás fennállására vonatkozóan tett megállapítást. A csatlakozó fellebbezés második jogalapja a jelen ügy jogi és gazdasági összefüggéseire, valamint az összeférhetetlenség kockázatának megelőzésével kapcsolatos általánosabb jellegű problémára vonatkozik.

3. Az ügy érdeméről: a cél általi versenykorlátozás megállapítása

a) Általános megfontolások az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése szerinti „versenyellenes cél” fogalmának körvonalairól

58. Ahhoz, hogy egy megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy egy összehangolt magatartás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom hatálya alá tartozzon, „célja vagy hatása” tekintetében a belső piacon belüli verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását kell kitűznie.

59. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egy megállapodás versenykorlátozó célja és hatása olyan feltételek, amelyeknek nem egyszerre, hanem vagylagosan kell fennállniuk annak mérlegelése során, hogy valamely megállapodás az EUMSZ 101. cikkben foglalt tilalom hatálya alá tartozik-e. Így a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint e feltételnek a „vagy” kötőszóval jelzett vagylagos jellege miatt először is meg kell vizsgálni a megállapodás tulajdonképpeni célját, figyelembe véve azt a gazdasági környezetet, amelyben alkalmazásra kerül.[16]

60. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a vállalkozások közötti egyeztetés bizonyos típusai a verseny tekintetében elegendő károssági fokot mutatnak ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy nem szükséges a hatásaik vizsgálata.[17] Ezen ítélkezési gyakorlat azzal a körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti összejátszás bizonyos formái jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére.[18]

61. A Bíróság ítélkezési gyakorlatából az is kitűnik, hogy nem szükséges vizsgálni a megállapodás hatásait, ha e megállapodás versenykorlátozó célja már megállapítást nyert.[19] Amennyiben azonban a vállalkozások közötti egyeztetés valamely típusának elemzése nem tár fel a verseny tekintetében elegendő károssági fokot, meg kell vizsgálni az egyeztetés hatásait, és az egyeztetés megtiltásához olyan tényezők együttes megléte szükséges, amelyek azt bizonyítják, hogy a verseny működése ténylegesen érezhetően akadályozva vagy korlátozva volt, illetve torzult.[20]

[16] Lásd: 2021. november 18-i Visma Enterprise ítélet (C-306/20, EU:C:2021:935, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[17] Lásd: 2021. november 18-i Visma Enterprise ítélet (C-306/20, EU:C:2021:935, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[18] Lásd: 2014. szeptember 11-i CB kontra Bizottság ítélet (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; a továbbiakban: CB kontra Bizottság ítélet).

[19] Lásd: 2009. június 4-i T-Mobile Netherlands és társai ítélet (C-8/08, EU:C:2009:343, 28. és 30. pont).

[20] Lásd: CB kontra Bizottság ítélet (52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62. Annak értékeléséhez, hogy a vállalkozások társulása által hozott döntés elegendő károssági fokot mutat-e ahhoz, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett, cél általi versenykorlátozásnak kelljen tekinteni, a rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi hátteret kell megvizsgálni, amelybe a megállapodás illeszkedik. [21]

63. E pontosítások után most rá kell térni a Törvényszék által elvégzett elemzésre annak megállapítása érdekében, hogy a Törvényszék helyesen ítélte-e úgy, hogy az ISU szabályai olyan károssági fokot értek el, hogy feltételezhető a versenyre gyakorolt negatív hatásuk.

b) A cél általi korlátozás fennállásának értékeléséről a jelen esetben

64. Javaslom, hogy a cél általi versenykorlátozás megállapításának „klasszikus” elemzési mintáját kövessük, miszerint első körben a részvételi szabályok tartalmának (1. szakasz) és céljainak (2. szakasz) a Törvényszék általi elemzését vizsgálom meg, amelynek alapján egy előzetes következtetést vonok le (3. szakasz), mielőtt a második szakaszban rátérnék a fellebbező által felhozott érvekre – amelyek a Törvényszék által a jogi (4. szakasz) és a gazdasági összefüggések (5. szakasz) értékelése során állítólagosan elkövetett hibákra vonatkoznak –, valamint a felek szándékának figyelmen kívül hagyására.

1) A részvételi szabályok tartalmi elemzéséről

65. Elöljáróban emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék megállapításaiból kitűnik, hogy az ISU szabályai, amelyek a 2016 során elfogadott módosítások és az 1974. számú közlemény közzététele előtt hatályban voltak, nem rendelkeztek semmilyen kritériumról azon versenyek engedélyezésére vonatkozóan, amelyeket harmadik felek szándékoztak megszervezni, továbbá hogy a harmadik felek rendezvényein való részvétel az élethosszig tartó kizárás szankciójával járt. A Törvényszék tehát úgy ítélte meg, hogy a fellebbező az említett közlemény közzétételét megelőzően teljes mérlegelési mozgáskörrel rendelkezett az ilyen versenyek engedélyezésének megtagadása tekintetében. [22]

66. Az 1974. számú közlemény elfogadása módosította a részvételi szabályokat azáltal, hogy meghatározta azt az eljárást, amelyet egy harmadik fél szervezőnek követnie kellett ahhoz, hogy engedélyt kaphasson egy verseny előzetes engedélyezési rendszer keretében történő megszervezésére, és e célból számos általános, pénzügyi, technikai, sportszakmai és etikai követelményt vezetett be. [23] A közlemény által bevezetett változások ellenére a Törvényszék megállapította, hogy az ISU mérlegelési jogköre nem változott lényegesen. A Törvényszék tehát úgy ítélte meg, hogy az ISU továbbra is széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezett, amely lehetővé tette számára, hogy homályosan leírt feltételek alapján, többek között olyan indokok alapján, amelyekről a részvételi szabályok vagy az etikai kódex nem rendelkeznek kifejezetten, bármely versenytárs számára megtagadhassa a piacra való belépést, ami jogszerűtlen indokok alapján hozott elutasító határozatok elfogadásához vezethetett. [24] Emellett az ISU súlyos szankciókat szab ki, vagy legalábbis azzal fenyegeti azokat a korcsolyázókat, akik olyan versenyeken vesznek részt, amelyeket engedéllyel nem rendelkező versenytársak szerveznek.

[21] Lásd: 2015. július 16-i ING Pensii ítélet (C-172/14, EU:C:2015:484, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[22] Lásd a megtámadott ítélet 86. pontját.

[23] Lásd a jelen indítvány 15. pontját.

[24] Lásd a megtámadott ítélet 89. és 95. pontját.

67. A Törvényszék e megállapítások alapján jutott arra a következtetésre, hogy a részvételi szabályok cél általi versenykorlátozásnak minősülnek, mivel a Törvényszék a részvételi szabályok tartalmi elemzése során egyrészt az engedélyezés kritériumaira,[25] másrészt az e szabályok által előírt szankciók súlyosságára összpontosított,[26] amelyeket az alábbiakban külön vizsgálok.

i) A részvételi szabályok szerinti engedélyezés kritériumairól

68. Elöljáróban felidézem, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához szükséges lényeges jogi kritérium annak megállapítása, hogy a megállapodás önmagában *elegendő károssági fokot* mutat a verseny tekintetében ahhoz, hogy úgy legyen tekinthető, hogy a hatásainak vizsgálatára nincs szükség.[27] Az ilyen megállapításnak tehát az összejátszás azon formáira kell korlátozódnia, amelyek *természetüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére*,[28] és amelyek ártalmas jellege könnyen felfedhető,[29] ami a „cél általi versenykorlátozás” fogalmának megszorító értelmezését teszi szükségessé.[30]

69. Meg kell jegyezni továbbá, hogy ahhoz, hogy valamely megállapodás „cél általi” versenykorlátozásnak minősüljön anélkül, hogy a konkrét hatások vizsgálatára szükség lenne, kellően szilárd és megbízható tapasztalatokkal kell rendelkezni ahhoz, hogy megállapítható legyen, hogy e megállapodás már a jellegénél fogva károsan hat a verseny megfelelő működésére.[31]

70. Meg kell jegyezni, hogy először is a megtámadott ítélet 89. pontjában a Törvényszék azt állítja, hogy az ISU szabályainak versenyellenes célja abból következik, hogy az ISU *széles mérlegelési mozgástérrel rendelkezett a harmadik személyek által kínált versenyek megtagadására*, ami a megtagadásról szóló határozatok jogellenes indokok alapján történő elfogadásához *vezethetett*. A cél általi versenykorlátozás tehát a Törvényszék szerint az ISU mérlegelési jogköréből – és így e szövetség azon képességéből – ered, hogy harmadik személyek által szervezett rendezvényeket megtagadhat.

71. A T-Mobile Netherlands és társai ítélet alapján[32] a Bizottság támogatja ezt az álláspontot, azzal érvelve, hogy a jelen esetben versenyellenes célt abból lehet levezetni, hogy az ISU szabályai „alkalmasak” a verseny korlátozására.

72. Ugyanakkor számomra kétségesnek tűnik, hogy egy sportszövetség által esetlegesen élvezett *széles mérlegelési mozgástér* alapján fennálló, a verseny károsítására vonatkozó *elméleti alkalmasság* elegendőnek tekinthető-e a versenyellenes cél megállapításához, különösen akkor, ha a versenyellenes hatások, amelyek elvileg feltételezhetőek lennének, bizonytalanok, legalábbis nem derülnek ki a Törvényszék által végzett elemzésből, amely a szóban forgó ISU-szabályok elvont értelmezésére szorítkozott, anélkül, hogy a végrehajtásuk egyetlen konkrét példáját is megvizsgálta volna.

[25] Lásd a megtámadott ítélet 84–89. és 96–98. pontját.

[26] Lásd a megtámadott ítélet 90–95. pontját.

[27] Lásd: 2020. április 2-i Budapest Bank és társai ítélet (C-228/18, EU:C:2005:265, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[28] Lásd: CB kontra Bizottság ítélet (50. pont), Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 39. pont).

[29] Lásd: Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56. pont); Bobek főtanácsnok Budapest Bank és társai ügyre vonatkozó indítványa (C-228/18, EU:C:2019:678, 42. pont).

[30] Lásd: 2020. április 2-i Budapest Bank és társai ítélet (C-228/18, EU:C:2005:265, 54. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[31] Lásd: 2020. április 2-i Budapest Bank és társai ítélet (C-228/18, EU:C:2020:265, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); Bobek főtanácsnok a Budapest Bank és társai ügyre vonatkozó indítványa (C-228/18, EU:C:2019:678, 54. és 63–73. pont).

[32] A 2009. június 4-i ítélet (C-8/08, EU:C:2009:343, 31. pont).

73. Megjegyzem továbbá, hogy már magának az előzetes engedélyezési mechanizmus meglétének, amely lehetővé teszi a harmadik fél szervezők számára, hogy hozzáférést kérjenek a piachoz – függetlenül attól, hogy az ISU-nak van-e mérlegelési jogköre az ilyen engedély megtagadására –, önmagában is elegendőnek kellene lennie ahhoz, hogy kérdéseket vessen fel azzal kapcsolatban, hogy az ISU szabályai a versenyjog szempontjából kellően károsak-e. Azt a kérdést, hogy az alkalmazott mechanizmus valóban elegendő-e a hatékony verseny biztosításához az érintett piacon, vagy korlátozza a versenyt, véleményem szerint csak a versenyellenes hatások elemzése alapján lehet megállapítani.

74. Ezenfelül, ha közelebbről megvizsgáljuk azokat a tényezőket, amelyeket a Törvényszék a részvételi szabályok tartalmi elemzése során az ISU mérlegelési mozgástérének megállapítása érdekében figyelembe vett, kérdésesnek tűnik számomra, hogy e tényezők rendelkezhetnek-e a Bíróság ítélkezési gyakorlata által a verseny cél általi korlátozásának megállapításához megkövetelt káros jelleggel.[33] E tekintetben emlékeztetnék arra, hogy a részvételi szabályok tartalmi elemzése során a Törvényszék a szankciókon kívül azt is figyelembe vette, hogy nincs közvetlen kapcsolat egyrészt a részvételi szabályok, másrészt a jogszerű célkitűzések, illetve a fellebbező által szervezett verseny vagy versenysorozat között.

75. Például az a tény, hogy egy sportszövetség nem határozza meg kellően pontosan az e szabályokban kitűzött célokat, miután pusztán „homályos kifejezéseket” használ, vagy hogy nem rendelkezik a harmadik fél versenyének engedélyezéséhez szükséges követelmények kimerítő felsorolásáról (fenntartva a jogot, hogy a fent említett különböző követelményekhez kapcsolódó kiegészítő információkat kérjen a szervezőktől), ahogyan azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 85. és 87. pontjában megállapította, valóban utalhat a részvételi szabályok tág, sőt eltúlzott hatályára és a szövetség széles mérlegelési mozgásterére, de ez távolról sem utal a verseny szempontjából káros jellegre vagy versenyellenes célra.[34] Ugyanez vonatkozik a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 97. pontjában tett azon megállapításaira, amelyek a fellebbező részvételi szabályai és az általa szervezett verseny vagy versenysorozat közötti kapcsolat hiányára vonatkoznak.

76. Másodszor, amint azt egyébként az ISU is kiemeli, a Törvényszék a *cél* általi versenykorlátozás megállapítása érdekében főként a Bíróságnak a *hatás* általi versenykorlátozással kapcsolatos ügyekben kialakult ítélkezési gyakorlatára támaszkodott.

77. Konkrétabban, az 1974. számú közleményt illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 88. pontjában megállapította, hogy az nem tartalmaz „objektív, átlátható, megkülönböztetéstől mentes, ellenőrizhető és alkalmas [engedélyezési kritériumokat] arra, hogy biztosítsa a versenyek szervezői számára az érintett piacra való tényleges belépést” az OTOC-ítéletből eredő ítélkezési gyakorlat értelmében.[35] A Törvényszék szerint az ilyen kritériumok hiánya az ISU-szabályokban releváns tényezőnek számít a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához.

[33] Lásd a jelen indítvány 68. pontját.

[34] Ezek a tényezők ugyanakkor figyelembe vehetők a járulékos korlátozások elemzésével összefüggésben, hogy szemléltessék az ISU-szabályok aránytalan jellegét.

[35] Lásd: OTOC-ítélet (99. pont).

78. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy bár a Bíróság az OTOC-ítéletben úgy vélte, hogy a fent említett kritériumok hiánya versenykorlátozást eredményezhet, azt nem állította, hogy az ilyen kritériumok hiánya automatikusan cél általi versenykorlátozásnak minősül, hanem inkább az ilyen kritériumokat nem tartalmazó szabályozásból eredő korlátozó hatások jelének tekintette azt.[36]

79. Mindazonáltal a Törvényszék, annak ellenére, hogy a megtámadott ítélet 72. pontjában maga is kifejezetten elismerte, hogy az OTOC-ítélet alapjául szolgáló ügyben szereplő szabályozást a Bíróság hatás általi korlátozásnak minősítette, úgy ítélte meg, hogy ez a körülmény nem zárja ki, hogy az említett ítélkezési gyakorlat (valamint a MOTOE ítéletből levezetett ítélkezési gyakorlat) a cél általi korlátozás elemzése során alkalmazható legyen. A Törvényszék álláspontjának indokolásához a Generics (UK) és társai ítéletre,[37] különösen annak 84. pontjára hivatkozott, amely a Törvényszék szerint lehetővé teszi, hogy egy megállapodás konkrét összefüggésben cél általi versenykorlátozást jelenthet, míg más összefüggésben szükség lehet a megállapodás hatásainak elemzésére.

80. Bár nem vitatott, hogy egy megállapodás – a kontextustól függően – bizonyos esetekben a cél által korlátozhatja a versenyt, míg más esetekben a hatásait kell elemezni, ez nem jelenti azt, hogy az OTOC-ítéletből (vagy a MOTOE-ítéletből) következő kritériumok közvetlenül átültethetők lennének a jelen ügyre a cél általi versenykorlátozás megállapítása érdekében.

81. A jelen ügyben a Törvényszék nem magyarázza meg, hogy mi lenne az a „konkrét összefüggés”, amely indokolná a cél általi versenykorlátozásnak minősítést, és különösen azt nem, hogy ez az összefüggés miben különbözik az OTOC-ítéletben tárgyalt összefüggéstől, ami a megállapított korlátozás eltérő minősítését indokolná.

ii) A részvételi szabályok által előírt szankciók súlyosságáról

82. A részvételi szabályok által előírt szankciórendszerrel kapcsolatban az ISU azzal érvelt, hogy a harmadik fél által szervezett versenyen részt vevő korcsolyázókra kiszabott szankciók mértéke önmagában irreleváns annak megállapítása szempontjából, hogy a részvételi szabályok célja a verseny korlátozására irányul-e vagy sem, mivel az ilyen szankciók csak akkor lehetnek negatív hatással a versenyre, ha az adott verseny engedélyezésének megtagadása jogellenes indokokon alapult.

83. A fellebbező állításával ellentétben azonban, és függetlenül attól, hogy a szankciókat egy későbbi szakaszban jogszerű célokkal lehet igazolni (ami teljesen kizárhatja azokat az EUMSZ 101. cikk hatálya alól), tény, hogy egy szabályozás megtorló jellege és a megsértése esetén alkalmazandó szankciók jelentősége különösen fontos tényezők a részvételi szabályok tartalmának elemzése során, amennyiben azok alkalmasak arra, hogy hátrányosan befolyásolják a versenyt. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 91. és 95. pontjában helyesen állapította meg, a kiszabott szankciók szigorúsága alkalmas arra, hogy a sportolókat visszatartsa a fellebbező által nem engedélyezett versenyeken való részvételtől, és ennek következtében lezárja a piacot a lehetséges versenytársak elől, akiket megfosztanak a sportversenyek megrendezéséhez szükséges sportolók részvételétől.

[36] Lásd: OTOC-ítélet (70–100. pont).

[37] 2020. január 30-i Generics (UK) és társai ítélet (C-307/18, EU:C:2020:52).

84. Mindazonáltal a versenyre gyakorolt hatása nem elemezhető absztrakt módon anélkül, hogy figyelembe vennénk a szankciórendszer működésének általános összefüggéseit. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 89. és 95. pontjában helyesen állapította meg, az ISU szabályainak állítólagos versenyellenes célját nem lehet kizárólag a szankciók súlyosságának önmagában történő értékelése alapján levezetni, hanem inkább annak a megállapításnak az (általánosabb) összefüggésében kell értékelni, hogy az ISU „széles mérlegelési mozgástérrel" rendelkezett a harmadik személyek által kínált versenyek engedélyezésének megtagadására.[38]

85. A fentiek fényében úgy vélem, hogy a Törvényszék által a részvételi szabályok tartalmi elemzése során figyelembe vett tényezők alapján nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy az ISU részvételi szabályai tekintetében cél általi korlátozás áll fenn.

2) A részvételi szabályok által követett célok elemzéséről

86. Ami az ISU szabályai által követett célokat illeti, szeretném kiemelni, hogy a Törvényszék elemzése egyrészt a jogszerű célok védelmére,[39] másrészt az ISU gazdasági érdekeinek védelmére[40] összpontosított, mely szempontokat az alábbiakban külön-külön vizsgálom.

i) Az ISU jogos érdekeinek védelméről

87. Először is meg kell jegyezni, hogy a fellebbezése első jogalapjának második részében az ISU azt kifogásolja, hogy a Törvényszék új jogsértést állapított meg, amely a vitatott határozatban meghatározottól eltérő, cél általi versenykorlátozásból áll. Konkrétabban az ISU azt állítja, hogy a Törvényszék a Bizottság okfejtését a saját okfejtésével helyettesítette úgy, hogy nagymértékben támaszkodott a vitatott határozat 8.5. pontjában (amelynek címe: „A részvételi szabályok a Szerződés 101. cikkének hatálya alá tartoznak") tárgyalt körülményekre, miközben a határozat 8.3. pontjában (amelynek címe: „A cél általi versenykorlátozás"), amely a cél általi jogsértés megállapítására vonatkozott, ezek a körülmények nem szerepeltek.

88. A fellebbező többek között arra hivatkozik, hogy az ISU jogos érdekei védelmének kérdését a Bizottság nem vizsgálta részletesen a cél általi korlátozás elemzésének keretében (a vitatott határozat 8.3. pontja),[41] hanem ehelyett a határozat 8.5. pontja foglalkozott vele, ahol a Bizottság azt vizsgálta, hogy a részvételi szabályok az EUMSZ 101. cikk hatálya alá tartoznak-e.

89. A Bizottság azon megközelítésével ellentétben, amely különbséget tesz e két elemzési keret között, a Törvényszék – amint azt a megtámadott ítélet 64. pontjában maga is megállapítja – helyénvalónak tartotta, hogy a második jogalapot (amely a cél általi korlátozás megállapítására vonatkozik), valamint a harmadik és negyedik jogalapot (amely annak a Bizottság általi értékelésére vonatkozik, hogy a versenykorlátozás a gyorskorcsolya tisztaságának a sportfogadásokkal szembeni védelmére irányuló cél eléréséhez nélkülözhetetlen és azzal

[38] Lásd a megtámadott ítélet 89. és 95. pontját.

[39] Lásd a megtámadott ítélet 100–104. pontját.

[40] Lásd a megtámadott ítélet 105–114. pontját.

[41] Bár a Bizottság a vitatott határozat (163) preambulumbekezdésében hivatkozik az ISU szabályai és a jogszerű célok közötti közvetlen kapcsolat hiányára, amely körülmény elsősorban a szabályok tartalmi vizsgálata során került elemzésre, a határozat (171) preambulumbekezdése nem hagy kétséget a Bizottság azon megközelítése felől, hogy a versenyellenes cél elemzésének szakaszában kizárja a jogszerű célok figyelembevételét.

arányos-e) együttesen vizsgálja.[42] Ennek során a Törvényszék a közérdekű célok figyelembevételének kérdését a cél általi versenykorlátozás megállapításának összefüggésében vizsgálta.

90. Felmerül tehát a kérdés, hogy a Törvényszék nem alkalmazta-e tévesen a jogot, amikor „együttesen" vagy „párhuzamosan" elemezte a cél általi versenykorlátozás fennállását és e korlátozás objektíve indokolt és arányos jellegének hiányát.

91. Mindjárt az elején meg kell jegyezni, hogy a Törvényszéknek ez a megközelítése bizonyos fokú zavart okoz, mivel nem teszi egyértelművé a követett elemzés jellegét. Így a Törvényszék először a klasszikus megközelítést alkalmazta, amely szerint elsőként a részvételi szabályok tartalmi elemzésével meg kívánta állapítani a cél általi versenykorlátozást. Mindazonáltal a második szakaszban, amikor a Törvényszék e szabályok céljait vizsgálta, úgy tűnik, hogy ezt a Meca-Medina ítéletben meghatározott kritériumok alapján végezte el, és úgy vélte, hogy az ISU által hivatkozott cél, miszerint a szabályok a korcsolyázás tisztaságát szolgálják a fogadásokkal szemben, még ha valóban jogos is, nem igazolja a megállapított korlátozásokat, amelyek nem nélkülözhetetlenek e cél eléréséhez, és aránytalannak is tűnnek. Így annak megállapítása, hogy az ISU szabályai aránytalanok a kitűzött célokhoz képest, a Törvényszék szerint azt eredményezi, hogy a „járulékos korlátozásokra vonatkozó kivétel" nem alkalmazható, és a szabályok automatikusan cél általi korlátozásnak minősülnek.

92. Mielőtt állást foglalnék a Törvényszék által követett megközelítéssel kapcsolatban, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összefüggésben egy megállapodás vagy egy vállalkozások társulásai által hozott döntés által követett célok két szempontból is szerepet játszhatnak az elemzésben.

93. Egyrészt, a megállapodással elérni kívánt objektív célok relevánsak, és meghatározzák, hogy a megállapodás az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alá tartozik-e.[43] Ezek az objektív célok, amelyeknek egyértelműen ki kell tűnniük a szóban forgó intézkedésekből, nem keverhetők össze a verseny korlátozására, illetve nem korlátozására irányuló szubjektív szándékokkal, illetve az érintett vállalkozások által esetlegesen követett jogszerű célokkal.[44] E tekintetben meg kell jegyezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az a tény, hogy valamely intézkedés olyannak tekinthető, mint amely jogszerű célkitűzést követ, nem zárja ki, hogy az említett intézkedést versenykorlátozó célúnak lehessen minősíteni.[45] Így a cél általi versenykorlátozás megállapítása során a célok elemzése arra irányul, hogy (más körülmények, például a megállapodás tartalma, illetve jogi és gazdasági háttere alapján) megállapítsa a megállapodás versenyellenes és kellően káros célját vagy jellegét. A jogszerű célokat ezért az elemzésnek ebben a szakaszában nem veszik figyelembe, bár adott esetben figyelembe vehetők az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentesség megszerzése céljából.

94. Másrészt, a megállapodás által követett célok a járulékos korlátozás elemzésének összefüggésében is szerepet játszanak, amely annak meghatározására irányul, hogy az adott intézkedésből eredő versenykorlátozó hatások nélkülözhetetlenek-e a jogszerű cél eléréséhez és azzal arányosak-e. Amennyiben ezek a feltételek teljesülnek, a szóban forgó intézkedést is

[42] Lásd a megtámadott ítélet 99–114. pontját.

[43] Lásd: CB kontra Bizottság ítélet (53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[44] Lásd: Wahl főtanácsnok CB kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványa (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 117. pont).

[45] Lásd: 2020. április 2-i Budapest Bank és társai ítélet (C-228/18, EU:C:2005:265, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

tartalmazó megállapodás teljes mértékben kívül esik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének hatályán. Ebben az összefüggésben e célkitűzés azonosítása és jogszerűségének elismerése képezi az elemzés első lépését.

95. Bár e két, elvileg különböző elemzés bizonyos szempontjai átfedhetik egymást, tény, hogy a szóban forgó intézkedések céljainak vizsgálata fogalmilag különbözik a két esetben. Ugyanez vonatkozik a két elemzésből levonható következtetésekre is.

96. Így – ellentétben azzal, amit a Törvényszék látszólag állít – az intézkedésnek a jogszerű célhoz viszonyított aránytalansága nem vezet automatikusan ahhoz, hogy az intézkedés „cél általi versenykorlátozásnak" minősüljön. Pontosabban, az a tény, hogy egy intézkedés nem felel meg a Meca-Medina ítéletben előírt teszt kritériumainak, csak azt jelenti, hogy az intézkedést az EUMSZ 101. cikk szerinti „klasszikus elemzésnek" kell alávetni (vagy folytatni kell az elemzést), beleértve az EUMSZ 101. cikk (3) bekezdése szerinti mentességben való esetleges részesülés vizsgálatát. Következésképpen, bár valóban valószínű, hogy a „cél általi versenykorlátozásnak" minősített intézkedés – jellegénél fogva – aránytalan az elérni kívánt jogszerű célhoz képest, ennek ellenkezője nem feltétlenül áll fenn.

97. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a megtámadott ítélet 110. és 111. pontjában megállapította, hogy az ISU előzetes engedélyezési rendszere cél általi versenykorlátozásnak tekinthető, mivel meghaladja a sportversenyek egységes szabályoknak való megfelelését biztosító cél eléréséhez szükséges mértéket.

98. Meg kell azonban jegyezni, hogy bár a Törvényszék által figyelembe vett tényezők, amelyekből arra a következtetésre jutott, hogy a részvételi szabályok aránytalanok a kitűzött jogszerű célokhoz képest, nem képezhetik a cél általi korlátozás megállapításának alapját, mégis relevánsak lehetnek a hatás általi korlátozás megállapítása szempontjából, ha arra használják őket, hogy indokolatlanul kizárják a rendezvények harmadik fél szervezőit, amint azt a Bíróság a Meca-Medina[46] és az OTOC[47]-ítéletben jelezte.

99. Végezetül megjegyzem, hogy a Törvényszék álláspontja mind az ISU szabályainak tartalmi értelmezése tekintetében, mind pedig annak értékelése tekintetében, hogy az ISU szabályainak az elérni kívánt célokhoz viszonyított aránytalansága elegendő-e a cél általi versenykorlátozás megállapításához, a „cél általi versenykorlátozás" fogalmának kiterjesztéséhez vezet, ami ellentétes a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatával, amely e fogalom szűkítő értelmezését írja elő.[48]

ii) Az ISU gazdasági érdekeinek védelméről

100. Mindjárt az elején emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság által a vitatott határozat (169) preambulumbekezdésében kifejtett állásponttal ellentétben a Törvényszék a megtámadott ítélet 108. és 109. pontjában megállapította, hogy feltételezve, hogy bebizonyosodik, hogy a 2016-os részvételi szabályok is a felperes gazdasági érdekeinek védelmére irányulnak, az a tény, hogy valamely társulás védeni kívánja a gazdasági érdekeit, önmagában nem versenyellenes.

[46] Ezen ítélet 47. pontja.

[47] Ezen ítélet 70–100. pontja.

[48] Lásd a jelen indítvány 68. pontját.

101. A Törvényszék ezen értékelését a beavatkozók a csatlakozó fellebbezés második jogalapjában vitatják, amelyet a jelen indítvány 51. pontjában kifejtett indokok alapján elemzésemnek ebben a szakaszában javaslok megvizsgálni.

102. Konkrétabban, a beavatkozók azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy az ISU saját gazdasági érdekeinek érvényesítése önmagában véve nem versenyellenes. A beavatkozó felek szerint az az elv, hogy egy vállalkozásnak általában joga van gazdasági érdekeit érvényesíteni, nem alkalmazható az ISU-ra, tekintettel annak sajátos helyzetére. Az ISU kettős szerepe – az, hogy egyszerre szabályozó szerv és gazdasági szervezet – valójában meg kellene, hogy tiltsa neki, hogy szabályozó szervi szerepéhez kapcsolódó gazdasági érdekeket kövessen, vagyis, hogy harmadik felek által szervezett rendezvényeket engedélyezzen vagy azok engedélyezését megtagadja a versenytársai kárára. A jelen ügy lényege tehát abban rejlik, hogy a részvételi szabályok lehetővé teszik az ISU számára, hogy megtagadja a piacra való belépést a versenytársaktól. Következésképpen ezek a szabályok és az ezekből következő, a részvételből való kizárásról szóló határozatok negatív hatással vannak a hivatásos gyorskorcsolyázók és a harmadik fél versenyszervezők (gazdasági) érdekeire. A beavatkozó felek szerint a Törvényszéknek e körülmények fényében kellett volna eldöntenie, hogy egy vállalkozás jogszerűen követheti-e saját gazdasági érdekeit. Ezt az álláspontot a Bizottság is osztja.

103. Az alábbiakban kifejtett indokok alapján úgy vélem, hogy a Törvényszék az elemzésével nem alkalmazta tévesen a jogot, és hogy a beavatkozók által a csatlakozó fellebbezés második jogalapjának alátámasztására felhozott érveket el kell utasítani.

104. Amint azt a jelen indítvány 44–49. pontjaiban kifejtettem, bár a sportszövetségeket bizonyos kötelezettségek terhelik a rendelkezésükre álló hatáskörök szabályozása és megfelelő gyakorlásuk ellenőrzése tekintetében, egy olyan sportszövetség, mint az ISU gazdasági érdekeinek védelme csak akkor lenne a versenyjog szempontjából problémás, ha *indokolatlanul* megfosztana egy versenytársat a piacra való belépéstől.

105. A beavatkozó felek értelmezésének elfogadása azt jelentené, hogy az ISU-hoz hasonló helyzetben lévő sportszövetségek valamennyi gazdasági tevékenységét megtiltják, ami nehezen összeegyeztethető azzal a ténnyel, hogy sajátos jellemzőik ellenére olyan vállalkozásokról van szó, amelyek számára, mint bármely más vállalkozás számára, a gazdasági célok követése a tevékenységük velejárója. Ezen túlmenően az ilyen szövetségek által folytatott gazdasági tevékenységek számos esetben nemcsak kapcsolódnak, hanem kölcsönösen függenek is a sporttevékenységektől, és ezért nem választhatók el egymástól.

106. A fentiek fényében meg kell jegyezni, hogy az ISU-hoz hasonló sportszövetség saját gazdasági érdekeinek követése önmagában nem versenyellenes, és ezért nem vehető figyelembe versenyellenes célt jelentő körülményként a versenykorlátozás értékelése során.

107. Végül megjegyzem, hogy a Törvényszék maga is elismerte, hogy az ISU szabályai jogszerű célokat követnek mind a fellebbező gazdasági, mind a sporttal kapcsolatos érdekeinek védelme tekintetében, ami arra kellett volna, hogy késztesse a Törvényszéket, hogy megkérdőjelezze azt a megállapítását, hogy e szabályok célja jellegénél fogva káros a rendes verseny megfelelő működésére. [49]

[49] Lásd: CB kontra Bizottság ítélet (75. pont).

3) Előzetes következtetés a részvételi szabályok tartalmának és céljainak elemzése alapján

108. A részvételi szabályok tartalmának és az általuk követett céloknak a fenti elemzése önmagában elegendő annak megállapításához, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot az ISU részvételi szabályai cél általi versenykorlátozásnak minősítése tekintetében, anélkül, hogy szükséges lenne megvizsgálni a fellebbező által előterjesztett azon érveket, amelyek a jogi és gazdasági háttérnek és a felek szándékának a Törvényszék által végzett elemzését vitatják. Mindazonáltal a teljesség kedvéért röviden állást foglalok az ISU által felvetett két pontról, különös tekintettel az ISU szabályai által potenciálisan kiváltott versenyellenes hatások elemzésével kapcsolatos esetleges jelentőségükre.

4) A részvételi szabályok jogi és gazdasági hátterének elemzéséről

109. A Törvényszék a megtámadott ítélet 115–123. pontjában úgy ítélte meg, hogy az ISU részvételi és engedélyezési szabályai jogi és gazdasági hátterének vizsgálata nem tudta megkérdőjelezni a Bizottság arra vonatkozó következtetését, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett cél általi versenykorlátozás áll fenn, így nem volt szükség e szabályok versenyre gyakorolt tényleges vagy lehetséges hatásainak további vizsgálatára.

110. A fellebbező e tekintetben azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot az érintett piacnak az adott összefüggésben való elemzése során. Különösen úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen hagyta figyelmen kívül az általa engedélyezett műkorcsolyaversenyeket. Konkrétabban azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elutasította a CB kontra Bizottság ítéletből eredő ítélkezési gyakorlat alkalmazását, amely szerint a cél általi korlátozás elemzése során figyelembe kell venni valamennyi, azon gazdasági vagy jogi háttérre vonatkozó releváns elemet, amelybe az említett összehangolás illeszkedik, különös tekintettel a szóban forgó szolgáltatások jellegére, valamint a piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeire, anélkül hogy jelentősége lenne annak, hogy az ilyen elem az érintett piac részét képezi-e, vagy sem. [50]

111. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy míg az említett ítélkezési gyakorlat alapjául szolgáló ügyben az érintett piac és egy kapcsolódó, de elkülönülő piac közötti kölcsönhatás állt fenn, a jelen ügyben nem állapítottak meg ilyen körülményeket. A Törvényszék szerint az a körülmény, hogy a fellebbező jóváhagyhatta a műkorcsolyaversenyeket – még ha feltételezhető is, hogy ténylegesen független versenyekről volt szó –, nem releváns a részvételi szabályok hátterének elemzése szempontjából, mivel nem vonja kétségbe azt a következtetést, amely szerint a fellebbező részvételi szabályai lehetővé teszik számára, hogy az érintett piacon torzítsa a versenyt azáltal, hogy a saját versenyeit a harmadik személyek által kínált versenyekkel szemben előnyben részesíti, és ennélfogva e szabályok nem biztosítják az e piacra való tényleges belépést. [51]

112. A Bizottság úgy véli, hogy a CB kontra Bizottság ítélet állítólagos téves értelmezésére vonatkozó érvelés hatástalan, mivel *még* ha a Törvényszék egy általános szabálynak is vette volna azt, amit a Bíróság az említett ítéletben egy olyan konkrét helyzet példájaként mutatott be, amelyben az érintett piactól eltérő piaccal kapcsolatos körülmény figyelembevétele releváns, ez nem kérdőjelezné meg a jelen indítvány előző bekezdésében kifejtett döntő érvelést.

[50] Lásd: CB kontra Bizottság ítélet (78. pont).

[51] Lásd a megtámadott ítélet 118. és 119. pontját.

113. E tekintetben úgy vélem, hogy a Bizottság állításával ellentétben, ha elfogadjuk – még ha csak elméleti szinten is, ahogyan azt a Törvényszék tette –, hogy az ISU jóváhagyhatott független műkorcsolya versenyeket, az valószínűleg kérdéseket vetne fel a „cél általi versenykorlátozásnak” minősítéssel kapcsolatban.

114. Bár igaz, hogy a Bíróság CB kontra Bizottság ügyben végzett elemzését egy sajátos tényállás jellemzi (nevezetesen egy kétoldalú rendszer két ága, valamint az érintett piac és egy kapcsolódó, de elkülönülő piac közötti kölcsönhatások megléte), az ISU műkorcsolyázással kapcsolatos döntéshozatali gyakorlata releváns lehet a szóban forgó szabályok jogi hátterének elemzésekor.

115. Amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 117. pontjában megállapította, egyrészt meg kell jegyezni, hogy e két sportág (nevezetesen a műkorcsolya és a gyorskorcsolya) – annak ellenére, hogy a Bizottság különálló piacként jellemzi őket, amely piacmeghatározást a fellebbező sem vitatta – ugyanannak a szabályozási keretnek a hatálya alá tartozik, és következésképpen mindkét sportágra ugyanazok az előzetes engedélyezéssel és fegyelmi szankciókkal kapcsolatos szabályok vonatkoznak, másrészt pedig, hogy ugyanazon szerv, nevezetesen az ISU feladata, hogy engedélyezze vagy megtagadja a két sportág független rendezvényeinek megszervezését.

116. Márpedig e tényező olyan különleges körülményt jelenthet, amely kétségeket ébreszthet az ISU szabályainak állítólagos káros voltát illetően, amennyiben megállapítást nyer, hogy az ISU független műkorcsolyaversenyeket engedélyezett. Ezért úgy vélem, hogy ha egy feltételezhetően versenyellenes célú megállapodás jogi és gazdasági hátterének vizsgálata során a körülmények kétségeket ébresztenek a károsság szükséges fokát illetően, vagy ellentmondásosnak tűnnek, akkor szükségessé válik a megállapodás hatásainak elemzése.

117. Bár igaz, hogy egy intézkedés gazdasági és jogi összefüggései elemzésének arra kell korlátozódnia, amely feltétlenül szükségesnek bizonyul a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához, a kérdéses intézkedés hatásainak elemzése nélkül [52] úgy tűnik számomra, hogy az ISU döntéshozatali gyakorlatának figyelembevétele az ISU szerepe és a neki tulajdonított hatáskörök elemzésének tágabb összefüggésében nem lépi túl a cél általi versenykorlátozás elemzési keretének határait.

118. Ezzel együtt a jelen ügyben egyértelművé kell tenni, hogy az ISU-nak a műkorcsolyázási piacra vonatkozó döntéshozatali gyakorlatának figyelembevétele a ténybeli körülmények azon értékelésétől függ, amelyről a Bíróságnak nem feladata, hogy határozzon, és a szükséges feltételek sem adottak hozzá, mivel a Törvényszék ezeket a körülményeket nem értékelte. [53]

5) A felek szándékának elemzéséről

119. Hivatkozva a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint a szándékosság nem szükséges a cél általi versenykorlátozás fennállásának megállapításához, [54] továbbá tekintettel arra, hogy a cél általi versenykorlátozás fennállását a részvételi szabályok tartalmának és céljainak, valamint hátterének vizsgálata kellően alátámasztja, a Törvényszék a megtámadott ítélet 121. pontjában úgy ítélte meg, hogy a cél általi korlátozás vizsgálatának e részével szemben a fellebbező által előadott érvek hatástalanok.

[52] Lásd: 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 29. pont).

[53] Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az ISU által engedélyezett műkorcsolyaversenyekre vonatkozó információkat a Bizottság és az ISU eltérően értelmezi.

[54] Lásd: 2006. április 6-i General Motors kontra Bizottság ítélet (C-551/03 P, EU:C:2006:229, 77. pont).

120. A fellebbező ezt az értékelést mind az első jogalap első részében, mind pedig e jogalap harmadik részének egy részében cáfolja, és lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg a vitatott határozatban szereplő, a cél általi versenykorlátozás megállapítását alátámasztó tények Bizottság általi értékelését vitató érveit.

121. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy azok a ténybeli elemek, amelyekre a Bizottság az elemzését alapozta, és amelyeket a Törvényszék elmulasztott megvizsgálni – amelyeket a fellebbező egyébként vitat, anélkül azonban, hogy a tények elferdítésére hivatkozna –, mind a független versenyek példáira vonatkoznak, amelyek a Bizottság szerint az ISU azon szándékát bizonyítják, hogy megtagadja a versenytársak belépését az érintett piacra. [55]

122. Tekintettel a fenti elemzésre – amelynek alapján azt javaslom, hogy a Bíróság adjon helyt az első fellebbezési jogalapnak, a Törvényszéknek a cél általi versenykorlátozás megállapítására vonatkozó ítéletét pedig helyezze hatályon kívül – úgy vélem, hogy ezek a ténybeli elemek relevánsak lehetnek az ISU-szabályok hatásainak elemzése szempontjából. Így az indokolás megalapozottságára vonatkozó fenti megfontolások fényében úgy vélem, hogy az indokolás hiányára alapított jogalapot már nem szükséges vizsgálni.

4. Az első jogalapra vonatkozó következtetések

123. Amennyiben a cél általi korlátozás nem állapítható meg egyértelműen, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében teljeskörűen elemezni kell a korlátozások hatásait. Az ilyen elemzés célja annak meghatározása, hogy a megállapodás várhatóan milyen hatással lesz a versenyre az érintett piacon. A jelen esetben azt, hogy ezek a szabályok alkalmasak-e a verseny károsítására, csak annak vizsgálata alapján lehet eldönteni, hogy az ISU hogyan értelmezi és alkalmazza a szabályokat a gyakorlatban. Más szóval, azt kell megvizsgálni, hogy mérlegelési jogkörénél fogva az ISU korlátozhatta-e a versenyt az érintett piacra való belépés megtagadásával, amely vizsgálat elvileg csak akkor lehetséges, ha figyelembe vesszük a kérdéses intézkedés (konkrét) *hatásait*.

124. A fentiekre tekintettel az első jogalapnak helyt kell adni.

C. A fellebbezés második jogalapja

125. Fellebbezésének második jogalapjában az ISU előadja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem vizsgálta meg a negyedik jogalapot, amelyben az ISU azt állította, hogy az a döntése, amelynek értelmében nem engedélyezte a Dubajban (Egyesült Arab Emírségek) megrendezésre kerülő, „Icederby” elnevezésű, harmadik fél által szervezett versenyt (a továbbiakban: a dubaji rendezvény), nem tartozik az EUMSZ 101. cikk hatálya alá, mivel e döntés véleménye szerint jogszerű célra irányult, és megfelelt az ISU etikai kódexének, amely tiltja a fogadás támogatásának minden formáját.

126. Elöljáróban el kell utasítani a beavatkozók által felhozott elfogadhatatlansági kifogást, amely szerint az ISU – miközben formálisan téves jogalkalmazásra hivatkozik – valójában elfogadhatatlan módon a tények újraértékelését kéri a Bíróságtól anélkül, hogy azt állítaná, hogy a

[55] Lásd a vitatott határozat (175)–(177) preambulumbekezdését.

Törvényszék elferdítette azokat. Számomra ugyanis úgy tűnik, hogy második jogalapjában az ISU az indokolás hiányát kifogásolja a Törvényszékkel szemben, mivel az nem válaszolt érvelésének egyik központi elemére.[56]

127. Az érdemi rész tekintetében először is meg kell jegyezni, hogy a fellebbezésének második jogalapjában az ISU nem azt állítja, hogy a részvételi szabályok nem tartoznak az EUMSZ 101. cikk hatálya alá, hanem csak azt, hogy a dubaji rendezvény engedélyezésének megtagadásáról szóló döntését ki kell zárni e rendelkezés hatálya alól, mivel ez a döntés jogszerű célra irányult.

128. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy sem a vitatott határozat, sem a megtámadott ítélet nem hivatkozik kifejezetten a dubaji rendezvény engedélyezésének megtagadásáról szóló döntésre. Jóllehet ugyanis úgy tűnik, hogy e rendezvény megtagadása szolgált a Bizottság által (a Bizottsághoz M. J. H. Tuitert és N. Kerstholt által benyújtott panaszt követően) indított vizsgálat alapjául, amely vizsgálat a vitatott határozatot eredményezte, és úgy tűnik, hogy e megtagadást – más versenyek példáival együtt – arra használták fel, hogy bemutassák, hogyan alkalmazták e szabályokat a gyakorlatban, mindazonáltal a vitatott határozat mégiscsak az ISU által elfogadott részvételi szabályokról és azok EUMSZ 101. cikkel való összeegyeztethetőségéről szól. A Törvényszék tehát úgy ítélte meg, hogy e szabályok önmagukban is elegendőek ahhoz, hogy a szóban forgó konkrét vizsgálattól függetlenül alátámasszák azt a következtetést, hogy a szabályok versenyjogi szempontból problematikusak.[57]

129. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a fellebbező állításával ellentétben az „alkalmazás” szónak a vitatott határozat 1. cikkében való említése nem értelmezhető úgy, hogy az a dubaji rendezvényre utal, hanem inkább abból adódik, hogy a Bizottság a verseny korlátozását mind célja, mind hatása tekintetében megállapította (amit a vitatott határozat 8.3. és 8.4. szakasza tartalmaz).[58]

130. Másodszor, a fellebbező állításával ellentétben a Törvényszék nem mulasztotta el a kereset negyedik jogalapjának vizsgálatát, mivel azt a megtámadott ítélet 64. és azt követő pontjaiban a második és harmadik jogalappal együtt vizsgálta.[59]

131. Ami azt az általánosabb kérdést illeti, hogy a részvételi szabályok mint járulékos korlátozások kívül eshetnek-e az EUMSZ 101. cikk alkalmazási körén – miután a Törvényszék előzetesen elismerte az ISU által követett célok, különösen a gyorskorcsolyázás tisztaságának a fogadásokkal kapcsolatos kockázatokkal szembeni védelmére irányuló cél jogszerűségét,[60] valamint azt, hogy az előzetes engedélyezési rendszer, amelynek célja annak ellenőrzése, hogy minden szervező betartja-e az egységes szabályokat, egy olyan mechanizmust képez, amely alkalmas a sportág sajátosságaihoz kapcsolódó célkitűzések megvalósításának biztosítására[61] –, a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a részvételi szabályok és különösen az ISU által a jelen ügyben bevezetett

56 Lásd: 2013. április 11-i Mindo kontra Bizottság ítélet (C-652/11 P, EU:C:2013:229, 41. pont).

57 A Törvényszék e megállapítását a vitatott határozat (251)–(266) preambulumbekezdésében szereplő, a Bizottság által elvégzett elemzés is megerősíteni látszik, amely az említett szabályoknak a kitűzött célokkal való arányosságára vonatkozik, anélkül, hogy ez az elemzés a dubaji rendezvényre konkrétan utalna.

58 Az ISU e tekintetben megismétli az első jogalap első részében és részben a harmadik részében felhozott érvet, miszerint a Bizottság a dubaji rendezvényre támaszkodva a vitatott határozat 1. cikkében arra a következtetésre jutott, hogy az ISU megsértette az EUMSZ 101. cikket „a részvételi szabályok [elfogadásával] és *alkalmazásával*” (kiemelés tőlem).

59 Lásd a jelen indítvány 96. pontját.

60 Lásd a megtámadott ítélet 100–104. pontját.

61 Lásd a megtámadott ítélet 108. pontját.

szankciók önkényes és aránytalan jellege – a járulékos korlátozásokra vonatkozó ítélkezési gyakorlat, és különösen a Meca-Medina ítélet értelmében – túllépi az e célok eléréséhez szükséges mértéket. [62]

132. Végül a fellebbező azon érvelését, miszerint a Bizottság és a Törvényszék nem vette figyelembe a Koreában (az Icederby koncepció származási országában) a fogadásokkal kapcsolatban bekövetkezett jogszabályi változásokat, mint az ISU szabályainak az uniós versenyjoggal való összeegyeztethetőségének értékelése szempontjából irreleváns tényezőt el kell utasítani. Ezért úgy vélem, hogy a Törvényszék helyesen tette, amikor figyelmen kívül hagyta ezt az érvet.

133. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy a második jogalapot el kell utasítani.

D. Az ügy érdemben való eldöntése iránti kérelemről és az ügynek a Törvényszék elé történő visszautalásáról

134. A Bíróság alapokmánya 61. cikke első bekezdésének első mondata értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi. Ha a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.

135. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az ISU kérelmet nyújtott be az ügy érdemben való eldöntésére, mivel úgy véli, hogy a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezése esetén a Bíróságnak lehetősége lenne az ügy egészét érdemben eldönteni. Meg kell azonban állapítani, hogy a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését indokoló okok nem olyan jellegűek, hogy a vitatott határozat teljes megsemmisítését eredményezzék. Ezek az okok ugyanis csak annyiban járnak e határozat megsemmisítésével, amennyiben az megállapítja, hogy a szóban forgó intézkedések célja a verseny EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett korlátozása. A jelen indítvány 123. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint ennélfogva meg kell vizsgálni, hogy – amint a Bizottság a vitatott határozatban megállapította – a szóban forgó megállapodásoknak van-e az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenykorlátozó „hatása”.

136. A jogvita e vetülete azonban ténybeli kérdések vizsgálatát foglalja magában olyan körülmények alapján, amelyeket a Törvényszék a megtámadott ítéletben nem értékelt, mivel a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az ilyen vizsgálat felesleges, miután úgy vélte, hogy a Bizottság nem tévedett, amikor a vitatott határozatban arra a következtetésre jutott, hogy a szóban forgó intézkedéseknek versenyellenes céljuk van. Bár a Törvényszék előtti írásbeli és szóbeli eljárás során valóban megvitattak bizonyos ténybeli szempontokat, a tényállás értékelésére kizárólag a Törvényszéknek van hatásköre. Továbbá, mivel a versenyre gyakorolt hatások elemzésével kapcsolatos kérdéseket a Bíróság nem vitatta meg, az ügy e tekintetben nem ítélhető meg.

137. Következésképpen az ügyet vissza kell utalni a Törvényszékhez, és a költségek viseléséről jelenleg nem kell határozni.

[62] A Törvényszék által figyelembe vett körülmények közül különösen meg kell említeni, hogy a megtámadott ítélet 97. pontjában megállapította, hogy a részvételi szabályok lehetővé teszik a fellebbező számára, hogy engedély nélküli versenyeken való részvétel esetére a sportolókkal szemben kizárással járó szankciókat szabjon ki, még akkor is, ha a fellebbező versenynaptára ugyanabban az időpontban semmilyen versenyről nem rendelkezik, és még ha a szóban forgó sportolók valamilyen okból nem is vehetnek részt az fellebbező által szervezett versenyeken.

IV. A csatlakozó fellebbezés első jogalapjának elemzése

138. Első, két részből álló jogalapjukkal a csatlakozó fellebbezők a megtámadott ítélet azon részét támadják, amelyben a Törvényszék megállapította, hogy az ISU által létrehozott kizárólagos és kötelező erejű választottbírósági mechanizmus nem tekinthető a Bizottság által megállapított cél általi versenykorlátozás „erősítésének”.

139. Konkrétabban, a csatlakozó fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a Bizottság a vitatott határozat 8.7. pontjában nem juthatott volna arra következtetésre, hogy az ISU választottbírósági szabályzata megerősíti a részvételi szabályok által okozott cél általi versenykorlátozást. [63]

140. A megtámadott ítéletben a Törvényszék – a Bizottság által a vitatott határozatban kifejtettektől eltérően – úgy ítélte meg, hogy az ISU által bevezetett, a választottbíráskodás igénybevételét a sport területén előíró szabályok – amelyeket „súlyosító körülményként” vizsgált és a bírságok megállapítása szempontjából elemzett [64] – összességében jogszerűek, [65] és megfelelőek ahhoz, hogy a károsult sportolók a nemzeti bíróságokhoz forduljanak utólagos kártérítési igénnyel, vagy panaszt nyújtsanak be a nemzeti versenyhatóságoknál és a Bizottságnál az uniós versenyszabályok tényleges érvényesülésének és a hatékony bírói jogvédelemhez való jognak a biztosítása érdekében. [66]

A. Az első jogalap elfogadhatóságáról és hatásosságáról

141. Az ISU által azon az alapon felhozott elfogadhatatlansági kifogást, hogy a csatlakozó fellebbezés első jogalapja megváltoztatná a Törvényszék előtti jogvita tárgyát, eleve el kell utasítani. Noha a csatlakozó fellebbezők által említett egyes tényezők, mint például a TAS függetlenségének és pártatlanságának kérdése, valóban kívül esnek a vitatott határozat és a megtámadott ítélet hatályán, és ezért azokat ki kell zárni a jelen elemzésből, az e felek által felhozott érvek többségét a Bizottság és a Törvényszék előtti eljárás során megvitatták, és most jogosan hivatkoznak rájuk a megtámadott ítélet vitatása érdekében.

142. Az ISU továbbá úgy véli, hogy e jogalap hatástalan, mivel – amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 132. és 137. pontjában megállapította – a Bizottság a vitatott határozatban arra a mellékesen levont következtetésre szorítkozott, hogy a szövetség által a választottbírósággal kapcsolatban elfogadott szabályok megerősítették a szövetség által bevezetett más szabályokból, nevezetesen a részvételi és engedélyezési szabályokból eredő cél általi versenykorlátozást. Következésképpen sem a vitatott határozat 1. cikke, amely megállapítja a jogsértés fennállását, sem a megtámadott ítélet azon része, amely elutasítja az ISU e cikkre vonatkozó jogalapjait, semmilyen módon nem alapul a Bizottságnak és a Törvényszéknek a fenti szabályokra vonatkozó értékelésén.

143. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy még ha ezek a megfontolások mellékesnek is tekinthetők, mivel nem tartoztak azok közé, amelyeken a vitatott határozat 1. cikkében a jogsértés megállapítása alapult, a Törvényszék támaszkodott ezekre az értékelésekre (amint azt maga az ISU is elismeri észrevételeiben) annak érdekében, hogy részben megsemmisítse a vitatott

[63] Lásd a megtámadott ítélet 131–164. pontját.

[64] A megtámadott ítélet 142–153. pontja.

[65] Lásd a megtámadott ítélet 154–156. pontját.

[66] Lásd a megtámadott ítélet 157–161. pontját.

határozat 2. és 4. pontját, amelyben a Bizottság arra kötelezte a szövetséget, hogy a megállapított jogsértésnek a (többek között a választottbíróságra vonatkozó) szabályainak módosításával, kényszerítő bírság terhe mellett vessen véget.[67]

144. Ezért a jelen indítvány 141. pontjában tett megállapítások fenntartásával úgy vélem, hogy e jogalapot elfogadhatónak és hatásosnak kell tekinteni.

B. Az ügy érdeméről

1. Előzetes észrevételek

145. Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a „súlyosító körülmény” kifejezés Törvényszék általi használata az ISU választottbírósági szabályai, illetve az e szabályoknak a bírságok megállapításával kapcsolatban történő elemzése tekintetében némileg zavaros.[68] Ugyanez vonatkozik arra, hogy a Bizottság a vitatott határozatban a választottbírósági szabályokat a versenykorlátozás „megerősítő tényezőjeként” jellemezte.

146. Ami először is a Törvényszék által használt „súlyosító körülmény” fogalmát illeti, amint arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 144. pontjában helyesen rámutat, a vitatott határozat nem használja ezt a fogalmat, és nem hivatkozik a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatásra sem.[69] Ebben az összefüggésben nehéz megérteni, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 148. pontjában hogyan vélhette úgy, hogy a Bizottság „tévedett, amikor megállapította, hogy a […] választottbírósági szabályzat[…] a 2006. évi iránymutatás értelmében súlyosító körülménynek minősül”.

147. E zavar a felek észrevételeiben is tükröződik. Míg a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a 2006. évi iránymutatás alapján vezette le az okfejtését annak ellenére, hogy a Bizottság a vitatott határozatban nem állított olyat, hogy a választottbírósági szabályzat az említett iránymutatás értelmében súlyosító körülménynek minősül, a csatlakozó fellebbezők – amikor a vitatott határozatra hivatkoznak – nem a Bizottság által a határozatban használt „megerősítő tényező”, hanem a „súlyosító körülmény” kifejezést használják, és azzal érvelnek, hogy a Bizottság (szerintük helyesen) a választottbírósági szabályzatot „súlyosító körülménynek” minősítette.

148. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy az iránymutatás 28. pontja a „súlyosbító körülmény” kifejezést olyan esetekre használja, amelyek indokolják a Bizottság által a jogsértő jogalanyra kiszabott bírság megemelését, ideértve a visszaeső magatartást, az együttműködés megtagadását, a vizsgálat akadályozását vagy a jogalany által a jogsértésben betöltött irányító vagy felbujtó szerepet.[70]

149. Bár a 2006. évi iránymutatás 28. pontjában felsorolt súlyosító körülmények nem kimerítőek, amint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 152. pontjában helyesen megállapította, a listán szereplő súlyosító körülmények közös jellemzője, hogy azokat a jogellenes magatartásokat vagy körülményeket ismertetik, amelyek károsabbá teszik a jogsértést, és amelyek a felelős

[67] Lásd a megtámadott ítélet 138. és 145. pontját.

[68] Lásd a megtámadott ítélet 142–153. pontját.

[69] Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; a továbbiakban: 2006. évi iránymutatás).

[70] Lásd a megtámadott ítélet 150–152. pontját.

vállalkozással szemben alkalmazott szankció emelésében megnyilvánuló különleges elmarasztalást indokolják. Ezért nehéz elképzelni, hogy a választottbírósági záradéknak egy sportszövetség alapszabályába történő beillesztése – amelynek versenyjogi jogszerűségét a Bizottság sem vitatja – ebbe a kategóriába tartozhatna.

150. Másodszor, az, hogy a Bizottság a választottbírósági szabályzatot a versenykorlátozás „megerősítő tényezőjének" minősíti, szintén kérdéseket vet fel mind anyagi jogi, mind módszertani szempontból. Különösen az a kérdés merül fel, hogy a Bizottság miért állapította meg olyan tényezők fennállását, amelyek alkalmasak a versenykorlátozás megerősítésére és annak lehetséges indokoltságának befolyásolására, anélkül, hogy azok önmagukban jogsértést jelentenének. Másfelől kérdéses számomra, hogy versenyjog szempontjából mi a jogi értéke és célja egy olyan minősítésnek, ami csak mellékesen merül fel.

151. Ezen túlmenően a Bizottság azon döntése, hogy a kizárólagos és kötelező választottbíráskodás igénybevételét a jogsértés megállapításától elkülönített, elszigetelt elemzés keretében a versenykorlátozás „megerősítő tényezőjének" minősíti, enyhén szólva is különösnek tűnik.[71] E tekintetben felmerülhet a kérdés, hogy a Bizottság a választottbírósági kikötések vizsgálatát miért nem vette bele egyszerűen az ISU által kiadott szabályok elemzésébe, ha úgy vélte, hogy az ilyen szabályok így vagy úgy károsíthatják a versenyt. Ez annál is meglepőbb, mivel a Bizottság a jelek szerint elemezte az ISU által létrehozott összes szabályt (vagy a normatív „ökoszisztémát"), és megállapította, hogy azok akadályozzák a versenyt.[72]

152. E pontosítások után most azt kell megvizsgálni, hogy a Törvényszék nem alkalmazta-e tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a választottbíráskodás kizárólagos és kötelező igénybevételének mechanizmusa nem tekinthető a megállapított versenykorlátozás „megerősítő tényezőjének".

2. A csatlakozó fellebbezés első jogalapjának első részéről

153. Első jogalapjuk első részében a csatlakozó fellebbezők azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen értelmezte a TAS kizárólagos joghatóságának indokoltságát az ISU részvételből való kizárásról szóló határozatainak versenyellenes vonatkozásaival kapcsolatos jogviták tekintetében.

154. Először is meg kell jegyezni, hogy a csatlakozó fellebbezők érvelése elsősorban azon a megkülönböztetésen alapul, amelyet a sport sajátosságaihoz kapcsolódó ügyek – amelyek esetében a TAS választottbíráskodása elvileg igazolható jogos érdekekkel –, valamint a sporttal nyilvánvalóan nem összefüggő gazdasági dimenzióval rendelkező ügyek között tesznek, és amelyek ezért nem tartoznak a TAS kizárólagos joghatósága alá.

[71] A választottbírósági szabályzatra vonatkozó értékeléseket a versenykorlátozás megállapítását követő szakasz tartalmazza, nevezetesen a vitatott határozat 8.7. szakasza. E szakaszban a Bizottság nem arra a következtetésre jutott, hogy a választottbírósági szabályzat a versenyjog önálló megsértését jelentette, hanem csupán arra, hogy megerősítette a részvételi szabályok által okozott versenykorlátozásokat.

[72] Példaként meg kell jegyezni, hogy az EUMSZ 102. cikk és az EGT megállapodás 54. cikke szerinti eljárásban (AT.40099 Google Android ügy) 2018. július 18-án hozott C(2018) 4761 final bizottsági határozatban a Bizottság a határozatnak a megállapítással foglalkozó részében (az (1132)–(1145) preambulumbekezdés), nem pedig a megállapítást követő külön szakaszban vizsgálta a versenykorlátozás „megerősítő tényezőit".

155. Ez az érvelés véleményem szerint nem meggyőző, mivel egy olyan megkülönböztetésen alapul, amely „mesterségesnek” tűnik. Bár a „tisztán sportügyek” (vagy a sport nem gazdasági vonatkozásaival foglalkozó ügyek) és a „tisztán gazdasági” ügyek közötti különbségtétel elméletileg bizonyos esetekben lehetséges, ez a kettősség azonban a gyakorlatban korántsem egyértelmű, mivel e két szempontot nehéz szétválasztani.

156. Vegyük a csatlakozó fellebbezők által az érvelésük alátámasztására felhozott példát, nevezetesen egy sportolót érintő egyedi eltiltó döntést, amely a versenyjoggal esetleg összeegyeztethetetlen részvételi szabályokon alapul. Nem vagyok biztos benne, hogy tudom követni e felek okfejtését, amikor azzal érvelnek, hogy egy ilyen döntés elsősorban versenyjogi kérdés, és hogy az a tény, hogy a jogvita a hivatásos sporttal összefüggésben merült fel, csupán egy mellékes körülmény. Az a tény, hogy egy sportszövetség által kiadott szabályokat versenyjogi szempontból megtámadják, nem feltétlenül jelenti azt, hogy egy sportolót a részvételből kizáró (e szabályok alapján hozott) egyedi határozat nem (tisztán) sportszakmai kérdést érint. Így az a tény, hogy egy sportszövetség által kiadott, egyes sportversenyek szervezésére és a sportolók azokon való részvételére vonatkozó szabályok aránytalanok lehetnek az elérni kívánt célokhoz képest, és kedvezőtlen hatással lehetnek a versenyre, nem jelenti azt, hogy a kitűzött „sportcélok” önmagukban nem jogszerűek.

157. Másodszor, fontos megjegyezni, hogy mind a Bizottság a vitatott határozatban, mind a Törvényszék a megtámadott ítéletben helyesen ismerte el, hogy a kizárólagos és kötelező erejű választottbírósági mechanizmus igénybevétele a vitarendezés általánosan elfogadott módszere, és hogy a választottbírósági kikötés alkalmazása önmagában nem korlátozza a versenyt.[73] Az Emberi Jogok Európai Bírósága egyébként ugyanerre a következtetésre jutott, amikor úgy véli, hogy sporttal összefüggésben jogos a jogvitákat olyan szakosodott nemzetközi választottbíróság elé terjeszteni, mint a TAS, amennyiben egy ilyen mechanizmus garantálja az eljárásjogi egységességet, a jogbiztonságot, valamint a gyors és költséghatékony döntéseket, ugyanakkor elismeri a TAS függetlenségét és pártatlanságát.[74]

158. Nehéz lenne ugyanis elképzelni bármilyen sportág vagy verseny megszervezését, illetve lebonyolítását, ha minden résztvevőnek (sportolónak vagy sportklubnak) lehetősége lenne arra, hogy egy ilyen esemény egyik vagy másik elemét bármilyen jogi alapon megtámadja a nemzeti bíróságok vagy más joghatósággal rendelkező szerv előtt, különösen a nemzetközi versenyek esetében, amelyek természetüknél fogva nemzeti bíróságok sokaságát vonnák maguk után, ami automatikusan a jelenlegi rendszer széttöredezéséhez vezetne.

159. A fenti megfontolások fényében osztom a Törvényszéknek a megtámadott ítélet 156. pontjában kifejtett értékelését, miszerint a választottbírósági eljárás kötelező jellege és az a körülmény, hogy a választottbírósági szabályzat kizárólagos hatáskörrel ruházza fel a TAS-t a részvételből való kizárásról szóló határozatokkal kapcsolatos jogviták elbírálására, a sport sajátosságaihoz fűződő jogos érdekekkel igazolható. Ezért úgy vélem, hogy a nemzetközi sportválasztottbíráskodás területén megfelelő egy első- vagy másodfokú, nem állami vitarendezési mechanizmus, mint például a TAS, amely ellen végső fokon, állami bíróság előtt – még ha korlátozottan is – jogorvoslatot lehet kérni.

160. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy a csatlakozó fellebbezés első jogalapjának első részét el kell utasítani.

[73] Lásd a megtámadott ítélet 154. pontját és a vitatott határozat (269) preambulumbekezdését.

[74] Lásd EJEB, 2018. október 2., Mutu és Pechstein kontra Svájc, EC:ECHR:2018:1002JUD004057510, 98. és 159. §.

C. A csatlakozó fellebbezés első jogalapjának második részéről

161. Első jogalapjuk második részében a csatlakozó fellebbezők azt állítják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor megállapította, hogy a választottbírósági szabályzat nem veszélyezteti az uniós versenyjog teljes érvényesülését és a hatékony bírói jogvédelemhez való jogot. E tekintetben e fellebbezők egy sor olyan kérdést vetnek fel, amelyeket a Bizottság és a Törvényszék előtti eljárás során is megvitattak, és amelyekre most a megtámadott ítélet vitatása érdekében hivatkoznak. Konkrétabban, e felek megkérdőjelezik a Törvényszéknek az alábbiakkal kapcsolatos értékelését: először is a TAS és a svájci szövetségi bíróság „kívülállósága" az uniós igazságszolgáltatási rendszerhez képest, valamint az uniós versenyjog e két szerv általi figyelembevételének korlátai, másodszor, a szóban forgó választottbírósági mechanizmus sportolókra vonatkozó *de facto* kötelező jellege, és végül az ISU fegyelmi tevékenységének és a megfelelő választottbírósági ítéleteknek a nemzeti bíróságok általi felülvizsgálatára biztosított lehetőségek széttagolt, korlátozott és végső soron hatástalan jellege.[75]

162. Először is, szeretnék rámutatni, hogy az Unió jogrendje olyan igazságszolgáltatási rendszeren alapul, amely garantálja az uniós jog következetes és egységes értelmezését. Ennek érdekében a nemzeti bíróságok és a Bíróság biztosítják az uniós jog teljes körű és hatékony alkalmazását valamennyi tagállamban, valamint azt a bírói védelmet, amely a jogalanyokat e jog alapján megilleti,[76] többek között a versenyjog területén is.[77] Ebben az összefüggésben a választottbíráskodás igénybevétele csökkentheti az uniós jog teljes érvényesülését és egységességét, valamint a hatékony bírói jogvédelem lehetőségét, amennyiben a választottbíróság nem része az uniós rendszernek, és a nemzeti bíróságok nem ellenőrzik teljeskörűen az uniós jognak való megfelelést.[78]

163. E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a Bíróság különbséget tesz egyrészt a tagállamokkal kötött szerződések között, amelyekben a választottbíráskodást rákényszerítik a magánfelekre, és amelyek célja a viták kivonása a saját bíróságaik joghatósága alól, másrészt a kereskedelmi választottbírósági eljárás között, amely az érintett felek szabadon kifejezett akaratának eredménye, és amelynek célja az azonos helyzetben lévő felek közötti viták rendezése.[79]

164. A csatlakozó fellebbezésük alátámasztására a fellebbezők előadják, hogy a szóban forgó választottbírósági szabályzat nem minősül valódi kereskedelmi választottbíráskodásnak, és azt az Achmea és a PL Holdings ügyekkel azonos alapon kell értékelni, mivel a TAS-nak a sportolókra vonatkozó kizárólagos joghatósága analóg azzal, amelyet a tagállamok a kétoldalú beruházási szerződések keretében a magánfelekre írnak elő. Véleményem szerint azonban a fenti ügyekben alkalmazott érvelés semmiképpen sem alkalmazható a szóban forgó választottbírósági szabályzatra, főként a választottbírósági eljárások eltérése miatt.

165. Az Achmea és a PL Holdings ügyektől eltérően, amelyek egy tagállammal kötött (kétoldalú beruházási) szerződésre vonatkoztak, és a tagállamok közötti kölcsönös bizalom és lojális együttműködés elvével voltak kapcsolatosak, és amelyek megakadályozták, hogy ezek az államok lehetővé tegyék, hogy a magánfelek jogvitáikat az uniós bírósági rendszeren kívüli szerv elé

[75] Lásd a vitatott határozat (270)–(286) preambulumbekezdését.

[76] Lásd: 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158, 35. és 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[77] Lásd: 2022. február 9-i Sped-Pro kontra Bizottság ítélet (T-791/19, EU:T:2022:67, 91. pont).

[78] Lásd: 2021. október 26-i PL Holdings ítélet (C-109/20, EU:C:2021:875, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat); 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158, 58–60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

[79] Lásd: 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158, 55. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

terjesszék,[80] az alapügyben szóban forgó választottbíráskodás magánfelek és egy nemzetközi sportszövetség (és nem egy tagállam) közötti kapcsolatra vonatkozik. Amint tehát a Törvényszék a megtámadott ítélet 162. pontjában megállapította, a TAS alapokmánya nem olyan szerződésen alapul, mellyel a tagállamok beleegyeznek abba, hogy adott esetben a versenyjog alkalmazására vagy értelmezésére is kiterjedő jogvitákat vonjanak ki a saját bíróságaik joghatósága alól. Következésképpen az említett ítéletekből eredő elvek analógia útján történő alkalmazását a fent kifejtett okok miatt el kell utasítani.

166. Másodszor, meg kell jegyezni, hogy mind a csatlakozó fellebbezők, mind a Bizottság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a sportválasztottbíráskodás konkrét szabályait, és különösen azt tényt, hogy nem a két fél által szabadon elfogadott valódi kereskedelmi választottbíráskodásról van szó, hanem az ISU által a sportolókra egyoldalúan és kizárólagosan rákényszerített választottbíráskodásról, amely azzal fenyeget, hogy egyébként a sportolókat kizárják az e szövetség által szervezett versenyeken való részvételből, és így lehetetlenné teszik számukra a hivatásuk gyakorlását.

167. Bár valóban lehetnek „egyenlőtlen erőviszonyok” egy sportszövetség és a sportolók között, ami ahhoz a nézethez vezethet, hogy az utóbbiaknak nincs más választásuk, mint elfogadni az említett szövetség szabályait,[81] én azon a véleményen vagyok, hogy mindaddig, amíg a TAS függetlensége és pártatlansága nem kérdőjeleződik meg, illetve másrészt a TAS választottbíráskodását a sporttal kapcsolatos jogvitáknak egy szakosodott bírósági szerv elé terjesztéséhez fűződő jogos érdekek indokolhatják,[82] az ilyen érvelés nem állhat meg.

168. Ezért egyetértek a Törvényszékkel abban, hogy a szóban forgó választottbírósági szabályzat a gyakorlatban és önmagában nem alkalmas arra, hogy erősítse az ISU részvételi szabályai által okozott versenykorlátozást.

169. A fentiekre tekintettel úgy vélem, hogy a csatlakozó fellebbezés első jogalapját el kell utasítani.

V. Végkövetkeztetés

170. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom, hogy a Bíróság a következőképpen határozzon:

– helyezze hatályon kívül az Európai Unió Törvényszékének az International Skating Union kontra Bizottság (T-93/18, EU:T:2020:610) ügyben 2020. december 16-án hozott ítéletét;

– az ügyet utalja vissza az Európai Unió Törvényszéke elé;

– a csatlakozó fellebbezést utasítsa el;

– a költségekről jelenleg ne határozzon.

[80] Lásd: 2021. október 26-i PL Holdings ítélet (C-109/20, EU:C:2021:875, 45–47. pont); 2018. március 6-i Achmea ítélet (C-284/16, EU:C:2018:158, 58–60. pont).

[81] Lásd: EJEB, 2018. október 2., Mutu és Pechstein kontra Svájc, EC:ECHR:2018:1002JUD004057510, 113-115. §.

[82] Lásd a jelen indítvány 157–159. pontját.